

Επίκαιρα

Θέματα Συνταγματικού Δικαίου

Υπεύθυνος ύλης: Ξενοφών Κοντιάδης

Ιούλιος-Αύγουστος 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μειμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καΐδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εξ αποστάσεως Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα "Ευρωπαϊκό Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτική", Συνεργασία Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου με Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Εκδηλώσεις

- Βραβείο «Δημήτρης Τσάτσος», Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου, ώρα 18:30, Ρώμη

Νέες Εκδόσεις

- Α-Ι. Δ. Μεταξά (επιμ.), Πολιτική Επιστήμη. Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση της Πολιτικής Πράξης, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και εκδόσεις Σιδέρη, 2016.
- Κ. Χρυσόγονος, Πολιτειολογία. Το κράτος ως μορφή οργάνωσης των ανθρώπινων κοινωνιών, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα 2016, 271 σελ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «To Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου

Mark Tushnet, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ

Εντάξει λοιπόν, ίσως δεν είναι απολύτως ακριβές ότι το κράτος δικαίου είναι σαν το Όκλαντ (ΣτΜ: Αναφορά σε ταραχές που ξέσπασαν μετά από καταδίκη αστυνομικού για ανθρωποκτονία χωρίς πρόθεση ενός 22χρονου άοπλου μαύρου, για πολλούς κατά παραβίαση των επιταγών του κράτους δικαίου). Η γνώμη μου είναι ότι το κράτος δικαίου, στη σημερινή του μορφή, συγκροτείται από την ιστορικά προσδιορισμένη συμφωνία μεταξύ κοινωνικά αποδεκτών νομικών ότι συγκεκριμένες συμπεριφορές συνάδουν με το κράτος δικαίου και άλλες όχι. Όμως πιστεύω πως η συμφωνία αυτή μπορεί να διαβρωθεί σε περίπτωση που κοινωνικά αποδεκτοί νομικοί αρχίζουν να διαφωνούν για το αν συγκεκριμένες συμπεριφορές συνάδουν ή όχι με τις επιταγές του κράτους δικαίου. Η διάβρωση αυτή μπορεί να λάβει χώρα είτε αργά είτε γρήγορα, και στα αρχικά της στάδια οι περισσότεροι νομικοί θα υποστηρίζουν ότι όσοι διατυπώνουν την αντίθετη γνώμη είναι περιθωριακοί κοινωνικά, η γνώμη τους δεν μετράει κτλ. Νομίζω ότι σε αυτό το σημείο βρισκόμαστε με τον Donald Trump.

Σε κάποιο σημείο όμως, η διάβρωση –η απουσία συμφωνίας σε σχέση με συγκεκριμένες συμπεριφορές– είναι τόσο ουσιώδης ώστε δεν καθίσταται πλέον εφικτό να αποδοθεί στις συμπεριφορές αυτές ο χαρακτηρισμός «ασύμβατες με το κράτος δικαίου». Και από τη στιγμή που η πρώτη διάβρωση κάνει την εμφάνισή της, δεν μπορεί κανείς να έχει τη βεβαιότητα ότι αυτό το οποίο παρατηρείται είναι απλά ακραίας μορφής εκκεντρικότητα και όχι τα πρώιμα στάδια μια διαδικασίας που παράγει αυξημένη συναίνεση ότι κάποιες συμπεριφορές, για τις οποίες υπήρχε ομόφωνη άποψη ότι δεν συνάδουν με το κράτος δικαίου, έχουν πλέον καταστεί σύμφωνες με αυτό. (Η μεταφορά που χρησιμοποιώ για το χρονικό αυτό σημείο είναι «ο Trump κερδίζει τις εκλογές»).

Συμφωνία μπορεί να συνεχίσει να υπάρχει, βέβαια, όσον αφορά άλλες συμπεριφορές· και το εύρος των συμπεριφορών αυτών μπορεί να είναι αρκετά μεγάλο ώστε να διατηρεί η έκφραση «κράτος δικαίου» τη χρησιμότητά της – αλλά μόνο σε σχέση με αυτές. Άρα το κράτος δικαίου είναι τελικά όσον αφορά ορισμένες παραδοχές σαν το Brigadoon (ΣτΜ: Μυστηριώδες χωριό, από το ομώνυμο θεατρικό μιούζικαλ, που εμφανίζεται κάθε εκατό χρόνια και εξαφανίζεται ξανά – είναι εδώ για κάποιο διάστημα και μετά εξαφανίζεται (για τις παραδοχές αυτές). Και δεν υπάρχει καμία εγγύηση ότι κάποια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

συγκεκριμένη παραδοχή θα αποβεί ιδιαίτερα μακρόβια.

(επιλογή-μετάφραση: Αλκμήνη Φωτιάδου)

<http://balkin.blogspot.gr, 6/6/2016>

Η συνταγματική αναθεώρηση

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

Από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ εξαγγέλθηκε η πρωτοβουλία μιας ευρείας αναθεώρησης του Συντάγματος. Οι προτάσεις θα ανακοινωθούν στις 24 Ιουλίου, την επέτειο αποκατάστασης της Δημοκρατίας. Το ερώτημα είναι εάν συντρέχουν οι πολιτικές προϋποθέσεις για να πετύχει το αναθεωρητικό εγχείρημα, που αφορούν ιδίως τη διαμόρφωση θεσμικής εμπιστοσύνης μεταξύ των κομματικών σχηματισμών, ώστε να επιτευχθούν οι αναγκαίες συγκλίσεις για τη στρατηγική και τις επιμέρους αλλαγές που θα προωθηθούν.

Θεσμική εμπιστοσύνη σημαίνει ιδίως πολιτική επικοινωνία, μέσα από την οποία θα αναδεικνύεται η σταθερή δέσμευση όλων των πολιτικών υποκειμένων να υπαχθούν σε συγκεκριμένες αρχές και κανόνες θεσμικής συμπεριφοράς. Η θεσμική εμπιστοσύνη προκύπτει όταν η πολιτική πράξη συνάδει με θεσμικά κατοχυρωμένους ρόλους και επιταγές, ως εν ευρεία εννοία πραγμάτωση των συνταγματικών θεσμών. Αυτή η θεσμική εμπιστοσύνη μεταξύ των παικτών του πολιτικού συστήματος έχει συρρικνωθεί τους τελευταίους μήνες στον ελάχιστο βαθμό. Σήμερα η πόλωση και η πολιτική ένταση έχουν οξυνθεί. Η απομείωση της θεσμικής εμπιστοσύνης επηρεάζει καθοριστικά την έκβαση της αναθεώρησης, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τα ελλείμματα της ελληνικής συνταγματικής και πολιτικής κουλτούρας. Η επίτευξη των αναγκαίων συναινέσεων ως προς τις επιλογές για τη μεταβολή των θεμελιωδών κανόνων διεξαγωγής του πολιτικού παιχνιδιού δεν φαίνεται εφικτή.

Παρότι όλα τα κόμματα έχουν καταθέσει τους τελευταίους μήνες προτάσεις για θεσμικές αλλαγές, περιλαμβάνοντας και τη συνταγματική αναθεώρηση, ακόμη και όταν οι προτάσεις αυτές συγκλίνουν, η πολιτική δυσπιστία και η δυσανεξία που εκδηλώνουν απέναντι στο ενδεχόμενο οποιασδήποτε μορφής συνεργασίας ή συμφωνίας αποτελεί κακό οιωνό για την εξέλιξη της αναθεώρησης. Η κοινοβουλευτική πλειοψηφία, που έχει εκ των πραγμάτων τον κύριο λόγο στην αναθεώρηση, οφείλει να χαμηλώσει πρώτη τους τόνους της κομματικής αντιπαράθεσης, ώστε να υπάρξουν οι πολιτικοί όροι διεξαγωγής της (πράγματι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

αναγκαίας) συνταγματικής αναθεώρησης. Σε αντίθετη περίπτωση, το αναθεωρητικό διάβημα κινδυνεύει να εκφυλιστεί σε ένα θέαμα μικροκομματικής σύγκρουσης με επικοινωνιακή στόχευση, σπαταλώντας μια σημαντική ευκαιρία εξορθολογισμού των συνταγματικών θεσμών.

πηγή: «Έθνος» 14/6/2016

Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα

Πάνος Λαζαράτος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

1. Διάβασα ότι κατά τη διάρκεια της ενημερώσεως των πολιτικών συντακτών η κυβερνητική εκπρόσωπος Όλγα Γεροβασίλη ρωτήθηκε, αν υπάρχουν σκέψεις στην κυβέρνηση, οι προτάσεις για την αναθεώρηση να τεθούν σε δημοψήφισμα, ώστε να μπει στην κρίση της ελληνικής κοινωνίας το περιεχόμενο των αλλαγών στο Σύνταγμα ή ακόμα και στον εκλογικό νόμο. Η κυβερνητική εκπρόσωπος απήντησε ότι «αυτό δεν έχει συζητηθεί ή αποφασιστεί, **ωστόσο δεν αποκλείεται**».

Εντύπωση προξενεί κατ' αρχήν η ρήση ότι κάτι τέτοιο δεν αποκλείεται, εφόσον δεν έχει καν συζητηθεί και μάλλον ούτε μελετηθεί. Πέραν αυτού η έκφραση «δεν αποκλείεται» είναι ασαφής. Δεν αποκλείεται **νομικά** ή πολιτικά; Αν αποκλείεται **νομικά**, σίγουρα αποκλείεται και πολιτικά. Άρα όταν η κυβερνητική εκπρόσωπος λέει ότι δεν αποκλείεται πρέπει να εννοεί ότι δεν αποκλείεται νομικά. Όμως και πάλι πώς εισέρχεται σε τόσο λεπτά συνταγματικά θέματα, πριν αυτά μελετηθούν και συζητηθούν.

Οι λίγες γραμμές που ακολουθούν επιθυμούν να προιδεάσουν για το ότι ένα τέτοιο δημοψήφισμα είναι πολύ δύσκολο να διεξαχθεί αν δεν τηρηθούν ευλαβικά σειρά από εγγυήσεις. Αλλά και πάλι παραμένει **άκρως αμφίβολο** το αν είναι έστω και οριακά επιτρεπτό σε νομικό επίπεδο.

2. Επισημαίνεται, πρώτον, ότι όπως ορθώς επεσήμανε ο Ευάγγελος Βενιζέλος η διαδικασία του άρθρου 110 Συντ. είναι **αποκλειστική** και το Σύνταγμα **αυστηρό**.

Το δημοψήφισμα δεν μπορεί να υποκαταστήσει στο παραμικρό ούτε την ανάγκη των δύο ψηφοφοριών της πρώτης Βουλής στην §2 του άρθρου 110, ούτε την ανάγκη της δεύτερης ψηφοφορίας στην δεύτερη Βουλή στην §3. Δεν μπορεί επίσης να μεταβάλει ούτε κατά κεραία τη διαδικασία των ψηφοφοριών αυτών, ήτοι την πρόταση των 50 τουλάχιστον βουλευτών και την πλειοψηφία των 3/5 του όλου αριθμού των βουλευτών στις δύο ψηφοφορίες της πρώτης Βουλής, καθώς και την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών σχετικά με τις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

αναθεωρητέες διατάξεις στη δεύτερη Βουλή.

3. Επισημαίνεται δεύτερον ότι ουδείς βουλευτής **δεσμεύεται** ή μπορεί να δεσμεύεται στην ψήφο του από το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος. Αντίθετη άποψη θα σήμαινε ευθεία παραβίαση ή έστω καταστρατήγηση της αυστηρής διαδικασίας του άρθρου 110 Συντ. κατά τρόπο συνταγματικά ανεπίτρεπτο και πολιτικά απαράδεκτο. Σε αυτό το πλαίσιο δεν είναι ατυχής η επισήμανση ότι τέτοια δημοψηφίσματα επιχείρησε μόνο η δικτατορία το 1968 και το 1973.

4. Στο φως των δύο αυτών θεμελιωδών επισημάνσεων άξιο απορίας είναι το τι μπορεί να προσφέρει ένα τέτοιο συνταγματικό δημοψήφισμα. Μόνο ίσως μια μη δεσμευτική γενική λαϊκή συναίνεση προς εκκίνηση της διαδικασίας του άρθρου 110 Συντ. Όμως και πάλι τα συνταγματικά προβλήματα παραμένουν σε πολλά επίπεδα. Συγκεκριμένα:

1. Ένα τέτοιο δημοψήφισμα θα ήταν επιτρεπτό μόνο αν αφορούσε κρίσιμο εθνικό θέμα. Προκειμένου όμως να κριθεί το εάν συνταγματικό δημοψήφισμα αφορά **κρίσιμο εθνικό θέμα**, οι αναθεωρητέες διατάξεις και το περιεχόμενο της αναθεώρησης θα πρέπει να έχουν προσδιοριστεί σε μεγάλο βαθμό, πράγμα το οποίο όμως μπορεί να γίνει **επιτρεπτά** μόνο δια της αναθεώρησης. Φαύλος κύκλος!

2. Είναι εξαιρετικά δύσκολο να φανταστεί κανείς το ερώτημα ενός τέτοιου συνταγματικού δημοψηφίσματος. Ως γενικό ερώτημα, θα είναι αόριστο, αντισυνταγματικό και όντως θα θυμίζει τα δημοψηφίσματα της δικτατορίας. Αν καταλαμβάνει τις λεπτομέρειες τότε όχι μόνο το ερώτημα θα είναι τεχνικό και πολυσέλιδο, αλλά και πάλι θα προϋποθέτει την διαδικασία του άρθρου 110. Πολύ δύσκολα θα μπορεί να την προκαταλάβει.

5. Συμπέρασμα: Ένα τέτοιο συνταγματικό δημοψήφισμα, σαν αυτό που η κυρία Γεροβασίλη είπε «ότι δεν αποκλείεται», κατ' αρχήν **νομικώς και άρα και πολιτικώς αποκλείεται**.

Σε κάθε περίπτωση απαιτείται πολλή συζήτηση και πολλή προσοχή. Τέτοια ζητήματα δεν πρέπει να τίθενται από υπεύθυνα κυβερνητικά χείλη χωρίς μελέτη, μεταξύ «τυρού και αχλαδίου».

πηγή: «Capital.gr», 8/6/2016

Η αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση

Χαράλαμπος Τσιλιώτης, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, δικηγόρος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρι ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί;», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Μετά το συνταγματικό φιάσκο του δημοψηφίσματος της 5ης Ιουλίου 2015, το οποίο διεξήχθη μέσα σε προεκλογική περίοδο 5 εργασίμων ημερών, με αλλαγή του πλαισίου διεξαγωγής του μέσω Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου την τελευταία στιγμή και μετά την αναγγελία του από τον πρωθυπουργό, με ένα ερώτημα δυσνόητο και μακροσκελές κατ' αντίθεση προς τον νόμο που διέπει τη διεξαγωγή των δημοψηφισμάτων και με ένα αποτέλεσμα καθαρό μεν υπέρ του «ΟΧΙ» που ανετράπη, όμως, την επομένη της διεξαγωγής του από την ίδια την κυβέρνηση που το μετέτρεψε σε «ΝΑΙ», θα περίμενε κάποιος ότι η σημερινή κυβέρνηση θα ήταν πιο εγκρατής σε θέματα δημοψηφισμάτων. Αν μη τι άλλο, ο τρόπος προκήρυξης και διεξαγωγής του τελευταίου δημοψηφίσματος και η οβιδιακή μεταβολή της κυβέρνησης που περιφρόνησε το αποτέλεσμά του κατά τρόπο πρωτοφανή, προκαλούν σε ένα μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης καγχασμούς και θυμηδία και μόνο στο άκουσμα της λέξης «δημοψήφισμα». Παρ' όλα αυτά φαίνεται ότι για την κυβέρνηση ισχύει η λαϊκή ρήση «παλιά μου τέχνη κόσκινο» ή «τι είχες Γιάννη, τι είχα πάντα». Αφού έβαλε τέλος (προσωρινά;) στα σενάρια για εκλογές, τα οποία η ίδια συντηρούσε επί μήνες, καταπιάστηκε με το άλλο αγαπημένο της θέμα, αυτό του δημοψηφίσματος και μάλιστα με αφορμή τη συνταγματική αναθεώρηση. Η κυβερνητική εκπρόσωπος Όλγα Γεροβασίλη με δηλώσεις της δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο δημοψηφίσματος για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Το ζήτημα είναι, όμως, εάν επιτρέπεται δημοψήφισμα με θέμα τη συνταγματική αναθεώρηση, άλλως εάν επιτρέπεται δημοψήφισμα συντακτικού ή αναθεωρητικού χαρακτήρα.

Κρίσιμες είναι εν προκειμένω οι διατάξεις των άρθρων 110 παρ. 2-6 Σ, που ρυθμίζουν τη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος, και 44 παρ. 2 Σ, που ρυθμίζει τα περί προκήρυξης δημοψηφίσματος. Το άρθρο 110 παρ. 2-6 ρυθμίζει τη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος κατά τρόπο λεπτομερειακό που προσδίδει στο Σύνταγμα μας αυστηρότητα ως προς τον τρόπο μεταβολής του, που όμοιά της σπάνια συναντάται σε Συντάγματα ευρωπαϊκών, τουλάχιστον, κρατών.

Εν ολίγοις, η αναθεώρηση θα πρέπει να αποφασιστεί ως προς τις διατάξεις που πρέπει να αναθεωρηθούν και την κατεύθυνση που πρέπει να έχουν, από τη Βουλή με πλειοψηφία 3/5 του όλου αριθμού των βουλευτών. Εν συνεχεία, η επόμενη Βουλή, που θα αναδειχθεί από τις επόμενες εκλογές, θα μπορεί να αναθεωρήσει τις αναθεωρητέες διατάξεις με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, δηλ. και με 151 βουλευτές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μειμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση;», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση;», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί;», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος;», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: : centre@cecl.gr

Εάν η πρώτη Βουλή υπερψηφίσει τις αναθεωρητέες διατάξεις με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, όχι όμως με τα 3/5 αυτού, τότε θα μπορεί η επόμενη Βουλή να τις υπερψηφίσει υποχρεωτικά με πλειοψηφία 3/5 του όλου αριθμού των βουλευτών.

Από την άλλη, το άρθρο 44 παρ. 2 εδ. α' Σ προβλέπει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για κρίσιμο εθνικό θέμα. Κατά κρατούσα και ορθή άποψη ως κρίσιμα εθνικά θέματα θεωρούνται θέματα εξωτερικής πολιτικής, αλλά και γι' αυτούς που υποστηρίζουν ότι τέτοια θέματα μπορεί να είναι και θέματα εσωτερικής πολιτικής, όπως π.χ. θέματα οικονομικής πολιτικής, σε καμία περίπτωση ως τέτοιο θέμα μπορεί να θεωρηθεί το θέμα της αναθεώρησης του Συντάγματος.

Η κυβέρνηση χρησιμοποιεί τον θεσμό του δημοψηφίσματος εντελώς αντισυνταγματικά, όπως δυστυχώς πράττει συστηματικά τον τελευταίο χρόνο σε πολλά θέματα για να αποπροσανατολίσει την κοινή γνώμη και από την ουσία της αναθεώρησης αλλά και από άλλα καυτά ζητήματα, όπως η οικονομία και τα κοινωνικά. Πιστεύει ότι θα δείξει δήθεν «φιλολαϊκό» πρόσωπο, εάν αναγάγει τη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος σε δήθεν διαδικασία έκφρασης λαϊκής ετυμηγορίας. Το γεγονός ότι η κυβέρνηση επιχειρεί εκ νέου να παίξει με τον θεσμό του δημοψηφίσματος, εμπλέκοντάς τον κατά τρόπο αντισυνταγματικό με τη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος δείχνει πόσο «σοβαρά» αντιλαμβάνεται το πολύ σοβαρό αυτό νομικοπολιτικό εγχείρημα. Μόνο που πρέπει να έχει υπόψη της αυτό που ορίζει το άρθρο 1 παρ. 3 Σ ότι όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον λαό, ασκούνται όμως κατά τον τρόπο που ορίζει το Σύνταγμα και το Σύνταγμα εν προκειμένω αποκλείει το δημοψήφισμα αναθεωρητικού χαρακτήρα. Τα υπόλοιπα αποτελούν (στην καλύτερη περίπτωση) συνταγματικό λαϊκισμό εάν δεν οδηγούν (στη χειρότερη περίπτωση) σε συνταγματική εκτροπή.

πηγή: «Καθημερινή», 11/6/2016

Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες

Θανάσης Διαμαντόπουλος, Καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Η ευρύτερη κοινωνική συνειδητοποίηση του προφανούς, πως τουλάχιστον για την εμβάθυνση της κρίσης ευθύνεται –και– το πολιτικό σύστημα, παρήγαγε έναν ευρύτερο θεσμικό προβληματισμό. Σε αυτόν –ίσως λόγω τύψεων για την «ιδεοληπτική»/καιροσκοπική αναθεώρηση του 1986– κυριαρχεί το θέμα του ΠτΔ. Μολονότι αποσπασματική η

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

μελέτη ενός μόνον πολιτειακού θεσμού –όταν απαιτείται πλέγμα συνεκτικών μεταρρυθμίσεων– θα επικεντρωθώ, λόγω περιορισμού χώρου, στην αποκλειστική εξέταση τριών θεμάτων συνδεόμενων με την παρουσία του Προέδρου στη δημόσια ζωή: Πρώτον, είναι πολιτικά επιθυμητή η μετάβαση σε προεδρική δημοκρατία; (Το αν είναι νομικά επιτρεπτή το συζητώ με κορυφαίες προσωπικότητες της επιστήμης στο βιβλίο μου «Θεσμοί – Κρίση και ρήξη», που κυκλοφορεί εντός των ημερών.) Δεύτερον, επί παραμονής στην κοινοβουλευτική δημοκρατία, πώς να εκλέγεται ο Πρόεδρος; Και, τρίτον, θα ήταν σκόπιμη η ενίσχυσή του με πρόσθετες αρμοδιότητες;

A. Σύστημα διακυβέρνησης: Αντιτίθεμαι μετωπικά –λόγω του, δυνάμει κρισογόνου, εξουσιαστικού δυϊσμού που παράγει– προς το, γαλλικού ή ρωσικού τύπου, ημιπροεδρικό σύστημα. (Συνυπάρχει πρωθυπουργός, νομιμοποιούμενος από την εμπιστοσύνη του Κοινοβουλίου, με ΠτΔ εκλεγόμενο άμεσα από τον λαό, κάτοχο ισχυρών εξουσιών και λειτουργούντα έτσι ώστε να αποκλείεται οι εν λόγω εξουσίες να καταστούν στην πράξη ανενεργές.)

Τώρα, μεταξύ κοινοβουλευτικής και προεδρικής δημοκρατίας, η πρώτη πλεονεκτεί στην πολιτική ευκαμψία: τη θεσμική δυνατότητα να απαλλάσσεται –χωρίς καθεστωτική κρίση– από έναν αποτυχημένο πρωθυπουργό. Αντίστοιχα, το συγκριτικό πλεονέκτημα του προεδρικού συστήματος είναι η ύπαρξη σταθερότερου και ασφαλέστερου αρχηγού της εκτελεστικής εξουσίας. Αρα ικανότερου να ανθίσταται στις –ιδιοτελείς και ενίοτε εκβιαστικές, στρεφόμενες κατά του κοινωνικού συνόλου– παρεμβάσεις παραγόντων, όπως μιντιάρχες, μεγαλοσυνδικαλιστές, διαπλεκόμενοι ολιγάρχες του πλούτου κ.λπ., που στους κοινοβουλευτισμούς μπορούν να ποδηγετούν το σύστημα, εκβιάζοντας ή εξαγοράζοντας μια δράκα βουλευτών. Ενώ ο –σταθερής διάρκειας– πρόεδρος/κυβερνήτης ίσως είναι, επίσης, πιο ανθεκτικός σε πιέσεις ξένων παραγόντων. Στο προαναφερθέν υπό έκδοση βιβλίο μου τάσσομαι λοιπόν, όχι χωρίς επιφυλάξεις, υπέρ προεδρικής δημοκρατίας εξοπλισμένης με ένα πλέγμα θεσμών πρόσφορων να αμβλύνουν τους κινδύνους από την εγγενή δυσκαμψία της.

B. Εκλογή του κοινοβουλευτικού προέδρου: Θεωρώ επικίνδυνη την ανάδειξη από τον λαό ενός ΠτΔ/ρυθμιστή του πολιτεύματος. Πρώτον, για να αποφεύγεται μια αέναη προεκλογική περίοδος, με προφανείς συνέπειες: παροχολογία, ακυβερνησία κ.λπ. Και δεύτερον, γιατί θα παρήγε συγκρουσιακή διαρχία, η οποία ελάχιστα μόνο θα περιοριζόταν από τη –θεωρητικώς σαφή– συνταγματική

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρι ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των δύο λαοπρόβλητων πολιτειακών παραγόντων. Η εκλογή κοινοβουλευτικού προέδρου πρέπει, επομένως, να γίνεται εμμέσως.

Θεωρώ, ωστόσο, αλυσιτελές το ιταλικό σύστημα: ψηφοφορίες μέχρις ότου επιτευχθεί η –προβλεπόμενη– απόλυτη πλειοψηφία. Διαταράσσεται επί μακρόν η δημόσια ζωή. Και ο εκλεγόμενος –αν και σημείο εθνικής αναφοράς– δυνατόν να μην είναι έκφραση ευρύτερης πολιτικής συναίνεσης. Δεν ενστερνίζομαι, επίσης, την εκλογή του, και δη με σχετική πλειοψηφία, από ένα διευρυμένο εκλεκτορικό σώμα με συμμετοχή και δημάρχων. Και λόγω του προαναφερόμενου στοιχείου (της μη διασφάλισης ευρύτερης πολιτικής συναίνεσης), αλλά και γιατί στο σώμα αυτό ο αγροτικός πληθυσμός θα υπεραντιπροσωπευόταν: δήμαρχοι κωμοπόλεων θα είχαν την ίδια ψήφο με δημάρχους κοσμοπόλεων.

Υποστηρίζω, επομένως, τον ισχύοντα τρόπο εκλογής, με ειδική διευρυμένη πλειοψηφία, από το Κοινοβούλιο (ενδεχομένως με συμμετοχή των περιφερειάρχων). Απαραίτητη, ωστόσο, είναι η αποσύνδεση της διάλυσης του Κοινοβουλίου από την αδυναμία επίτευξης της απαιτούμενης «προεδρικής πλειοψηφίας». Αν αυτή δεν επιτυγχάνεται, να παρατείνεται κατά ένα έτος η θητεία του ήδη Προέδρου.

Γ. Αρμοδιότητες του κοινοβουλευτικού προέδρου: Δεν συμφωνώ πως πρέπει να του παραχωρηθεί η επιλογή των κορυφών της δικαστικής εξουσίας και των ανεξαρτήτων αρχών. Την επιλογή των ανωτέρω θα προτιμούσα να κάνει –με ειδική αυξημένη πλειοψηφία, ώστε να επιλέγονται ευρύτερα αποδεκτές προσωπικότητες– όργανο συγκροτούμενο με αναλογική εκπροσώπηση των κομμάτων και συμμετοχή ειδικών.

Αντίθετα, πιστεύω πως η αρμοδιότητα του ΠτΔ να προκηρύσσει δημοψήφισμα, εφόσον το ζητάνε τα 2/3 των μελών του Κοινοβουλίου, θα πρέπει να γίνει διακριτική. Και να (ξανα)καθίσταται δεσμία, επί πλειοψηφίας 3/4. Επίσης, εφόσον θεσμοθετηθεί Συνταγματικό Δικαστήριο ή Γερουσία, ο ΠτΔ να έχει λόγο επί της συγκρότησης του πρώτου καθώς και δυνατότητα διορισμού κάποιων γερουσιαστών.

Τέλος, ως «υπηρεσιακό πρωθυπουργό» να μπορεί να επιλέγει οποιαδήποτε προσωπικότητα κρίνει πως ανταποκρίνεται στο κριτήριο της ευρύτερης αποδοχής: ο συνταγματικός νομοθέτης του 1975 δεν φανταζόταν πως θα υπήρχαν δικαστές με έντονη συνδικαλιστική/πολιτική δράση, ούτε πως μια κυβέρνηση θα κάλυπτε μία μόνο από τις χηρέουσες θέσεις προέδρων ανωτάτων δικαστηρίων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση;», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση;», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί;», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος;», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου

Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής, Λέκτορας Δημοσίου Δικαίου στη Νομική Σχολή του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης και δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω

Οι διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματος για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας αποτυπώνουν τα ίχνη μιας μακράς ιστορικής εξέλιξης από τα πολιτεύματα της συνταγματικής μοναρχίας και της βασιλευόμενης δημοκρατίας σε αυτό της προεδρευόμενης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Αν και μετά την αναθεώρηση του 1986 οι ουσιαστικές αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας περιορίστηκαν στο ελάχιστο, η γραμματική διατύπωση των επιμέρους συνταγματικών διατάξεων δεν αντανάκλα πάντοτε αυτή την εξέλιξη. Στην πραγματικότητα, όμως, επικρατεί συνήθως η συστηματική ερμηνεία που χαρακτηρίζει τις σχετικές αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας απλώς ονομαστικές. Η ιστορική εξήγηση αυτής της αντίφασης δεν δικαιολογεί τη διαιώνισή της. Οι θεμελιώδεις λειτουργίες του Συντάγματος, η εκπλήρωση των οποίων προϋποθέτει κατά το δυνατόν την κατανόησή του όχι μόνο από τους ειδήμονες αλλά από τον κάθε πολίτη, ιδίως ο κανονιστικός του χαρακτήρας ως του θεμελιώδους νόμου του κράτους, απαιτούν τη σαφή ανάθεση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας μόνον εκείνων των αρμοδιοτήτων που κρίνεται ότι σήμερα πρέπει να έχει. Η πρόταση των «έξι» για ένα «καινοτόμο Σύνταγμα» ανταποκρίνεται σε αυτήν τη λογική.

Υποστηρίζοντας την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας, η εν λόγω πρόταση σε ορισμένα σημεία υπερβαίνει ακόμη και το πρότυπο του αρχικού Συντάγματος του 1975. Φαίνεται να δικαιώνει έτσι αναδρομικά την κριτική που δικαιολογημένα ασκήθηκε στην αναθεώρηση του 1986 ως μια αναθεώρηση που συνέβαλε στην εγκαθίδρυση ενός πρωθυπουργοκεντρικού συστήματος. Από την άλλη πλευρά, ακόμη και αν η ιστορική εμπειρία ενεργού ανάμειξης του κληρονομικού βασιλιά θεωρηθεί ξεπερασμένη, δεν είναι σαφή τα οφέλη της αναγνώρισης υπέρ του Προέδρου της Δημοκρατίας ουσιαστικής αρμοδιότητας στην επιλογή του προσώπου του πρωθυπουργού, ακόμη μάλιστα και στην περίπτωση μονοκομματικής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Περαιτέρω, η δυνατότητα διάλυσης της Βουλής, με απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας, στη βάση δυσπροσδιόριστων κριτηρίων εγκυμονεί τον κίνδυνο είτε καταχρηστικής εφαρμογής είτε μη εφαρμογής υπό οποιεσδήποτε συνθήκες. Ούτε το ένα ούτε το άλλο

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

ενισχύει την κανονιστικότητα του Συντάγματος. Ακόμη, εφόσον αναγνωρίζεται η δυνατότητα πρόκλησης δημοψηφίσματος ακόμη και σε πενήντα χιλιάδες πολίτες, δεν φαίνεται αναμφισβήτητη η προστιθέμενη αξία της αναγνώρισης αυτής της αρμοδιότητας και υπέρ του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η ανάθεση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της τελικής επιλογής του προέδρου και του εισαγγελέα του Ανώτατου Δικαστηρίου όπως επίσης του προέδρου και των μελών των ανεξαρτήτων αρχών λύνει ικανοποιητικά σημαντικές δυσλειτουργίες που έχουν ανακύψει κατά την εφαρμογή των ισχυουσών σήμερα συνταγματικών διατάξεων (αν και θα μπορούσε, ως ασφαλιστική δικλίδα έναντι κομματικών προτάσεων, να αναγνωρισθεί υπέρ του Προέδρου της Δημοκρατίας και δυνατότητα αναπομπής του καταλόγου των προσώπων που προτείνονται από τη Βουλή για τις θέσεις των προέδρων των ανεξαρτήτων αρχών). Προβληματισμό γεννά, αντίθετα, η επιλογή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας του υπηρεσιακού υφυπουργού για την εποπτεία των δημοσίων υπαλλήλων, καθώς μπορεί να οδηγήσει σε σχέση έντασης με τον πρωθυπουργό και τον αρμόδιο υπουργό, κατά τρόπο που δεν ενισχύει την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης. Γενικότερα, η ύπαρξη μονοκομματικών κοινοβουλευτικών πλειοψηφιών που οδήγησε στην κριτική για την έλλειψη θεσμικών αντιβάρων δεν φαίνεται πλέον να αποτελεί τον κανόνα. Με αυτό το δεδομένο, θα μπορούσε ίσως μια αναθεωρητική πρωτοβουλία να επικεντρωθεί περισσότερο στη συμβολή του Προέδρου της Δημοκρατίας, προκειμένου να εξασφαλισθεί η τήρηση του Συντάγματος (π.χ. μέσω αποσαφήνισης των δυνατοτήτων αναπομπής ψηφισμένων νομοσχεδίων ή θέσης σε κίνηση της διαδικασίας προληπτικού δικαστικού ελέγχου της συνταγματικότητάς τους).

Ως προς την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, η εμπειρία έχει καταδείξει την ανάγκη αποσύνδεσής της από τη διάλυση της Βουλής. Ορισμένες από τις προτάσεις που κατά καιρούς διατυπώνονται, όμως, καταργούν το συναινετικό στοιχείο (επιτρέποντας τελικά την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με απλή πλειοψηφία ή και απευθείας από τον λαό). Η πρόταση των «έξι», αντίθετα, βελτιώνοντας και προσαρμόζοντας στα ελληνικά δεδομένα τις σχετικές ρυθμίσεις του γερμανικού και του ιταλικού συντάγματος, συνδυάζει σημαντικά πλεονεκτήματα: Αποφεύγει τη διάλυση της Βουλής ή τη στρεβλωτική αλλαγή του εκλογικού σώματος μεταξύ των ψηφοφοριών. Παρέχει επίσης ορισμένα εχέγγυα συναίνεσης, εφόσον περίπου το ήμισυ του εκλεκτορικού σώματος θα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

αποτελείται από πρόσωπα, εκ των προτέρων προσδιορισμένα, που βρίσκονται όμως, κατά κανόνα, εκτός της κεντρικής πολιτικής σκηνής. Είναι έτσι σε θέση να διευκολύνει την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας που θα εκπληρώσει αποτελεσματικά την ενοποιητική αποστολή του.

πηγή: «Καθημερινή», 12/6/2016

Η αναθεώρηση του Συντάγματος

Αλέξης Παπαχελάς, δημοσιογράφος

Η αναθεώρηση του Συντάγματος είναι πολύ σοβαρή υπόθεση. Ορθώς άνοιξε τώρα. Ο κύκλος της μεταπολίτευσης ολοκληρώθηκε. Η χώρα χρειάζεται να λύσει μερικά από τα προβλήματά της μέσα από θεσμικές αλλαγές. Υπάρχουν ζητήματα, όπως η ασυλία των υπουργών και βουλευτών, που έχουν σχεδόν... σαπίσει, καθώς περιμένουν εδώ και χρόνια τη λύση τους.

Ελπίζει κανείς πως έχουμε ωριμάσει αρκετά ως λαός, ώστε να ξέρουμε τι φταίει και τι πρέπει να αλλάξει.

Οφείλω να ομολογήσω ότι με τρομάζει, από μία άποψη, το εγχείρημα της αναθεώρησης. Τα συντάγματα δεν θα έπρεπε να αλλάζουν τόσο συχνά, εκτός και αν το επιβάλλουν πραγματικά ιστορικές συνθήκες. Στο παρελθόν οι αναθεωρήσεις ήταν φλύαρες και εξυπρέτησαν, δυστυχώς, πολιτικά αιτήματα της στιγμής και μόνον. Δεν γνώριζα, έως ότου μου το επισήμανε ένας βετεράνος της πολιτικής, ότι τα υπηρεσιακά συμβούλια στο Δημόσιο πρέπει να απαρτίζονται από πλειοψηφία δημοσίων υπαλλήλων...

Έχω όμως κι έναν ακόμη φόβο. Η αναθεώρηση στη λάθος στιγμή και στα λάθος χέρια μπορεί να αποδειχθεί καταστροφική. Η αλλαγή του Συντάγματος από μια Βουλή όπου επικρατούν τα άκρα εντός και ο ανεξέλεγκτος λαϊκισμός εκτός, μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις, που θα μας συνοδεύουν για πολύ καιρό.

Αυτά ως προς τις αναστολές όσον αφορά το εγχείρημα της αναθεώρησης. Επειδή όμως είναι εξαιρετικά κρίσιμη υπόθεση, καλό θα ήταν να τοποθετηθούν όσοι έχουν άποψη αλλά και, το κυριότερο, εμπειρία. Πρώην πρωθυπουργοί, οι οποίοι έχουν ισχυρή και τεκμηριωμένη άποψη για το θέμα, θα ήταν καλό να συνεισφέρουν στον δημόσιο διάλογο. Αν δεν ζήσεις άλλωστε στο πετσί σου τις αδυναμίες διακυβέρνησης αυτού του τόπου, δεν μπορείς εύκολα να συνειδητοποιήσεις το πρόβλημα.

Ο νυν πρωθυπουργός πρέπει και αυτός να προχωρήσει πέρα από τις στενές ιδεολογικές ή κομματικές του απόψεις.

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρι ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

Καταλαβαίνει τη σημασία της υπόθεσης, αλλά η πίεση για να προταθεί ως παρακαταθήκη και μόνον ένα ουτοπικό «αριστερό» Σύνταγμα θα είναι μεγάλη.

Η «Κ» χαιρέται γιατί μέσα από τις στήλες της άνοιξαν τη σχετική συζήτηση κάποιοι άνθρωποι που νοιάζονται τον τόπο και ξόδεψαν πολύ χρόνο για να συντάξουν μια δική τους πρόταση αναθεώρησης. Μπορεί να συμφωνεί ή να διαφωνεί κανείς μαζί τους, είναι όμως μια πολύ σοβαρή προσπάθεια.

Τι θα βγει μέσα από όλη αυτήν τη διαδικασία; Είναι δύσκολο να προβλέψει κάποιος, γιατί εξαρτάται από το τι είδους Βουλή θα είναι η επόμενη – Βουλή «αγανακτισμένων» ή Βουλή μεταρρυθμιστών; Και λίγα πράγματα όμως να αλλάξουν, όπως η καθιέρωση μόνιμου εκλογικού νόμου (στα βασικά του σημεία), η θεραπεία του προβλήματος της ασυλίας και μερικά ακόμη, κέρδος θα είναι.

Ας αναλογισθούμε, τέλος, ότι χάσαμε μια μεγάλη ευκαιρία τη δεκαετία του 2000. Αν ο Γιώργος Παπανδρέου είχε συμφωνήσει στην αλλαγή του άρθρου 16 για την παιδεία, που ήταν δική του αρχικώς ιδέα, ίσως η χώρα να είχε αποκτήσει σήμερα 2-3 καλά ιδιωτικά πανεπιστήμια, όπως έχουν ήδη κάνει η Κύπρος και η Τουρκία.

πηγή: «Καθημερινή», 12/6/2016

Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία

Μιχάλης Σταθόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Το ερώτημα αν μπορούν να ενισχυθούν οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας περιλαμβάνει και το αν οι αρμοδιότητες αυτές μπορούν να φθάσουν στο σημείο να εισαχθεί το λεγόμενο «προεδρικό» σύστημα. Επειδή υποστηρίζεται συχνά ότι η εισαγωγή αυτού του συστήματος μπορεί να γίνει μόνο με άσκηση συντακτικής εξουσίας, θα ήθελα να εκθέσω εδώ τη γνώμη μου ότι αρκεί προς τούτο αναθεώρηση του Συντάγματος.

Μη αναθεωρήσιμες είναι μόνο οι συνταγματικές διατάξεις που κατοχυρώνουν θεμελιώδεις αρχές και αξίες και όχι ειδικότερες μορφές εφαρμογής τους. Συνεπώς στο άρθρο 110 του Συντάγματος, το οποίο προβλέπει ως μη αναθεωρήσιμες τις διατάξεις που καθορίζουν τη μορφή του πολιτεύματος ως Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, πρέπει να δοθεί το νόημα ότι αποκλείει την αναθεώρηση γενικά της δημοκρατικής αρχής, της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας (που κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 Συντ.) και όχι την αναθεώρηση των ειδικότερων τρόπων πραγμάτωσής της, οι οποίοι μπορεί να ποικίλλουν και ως

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

προς τις αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Μη αναθεωρήσιμες συνταγματικές διατάξεις είναι εσαεί δεσμευτικές. Τούτο επιβάλλει την αποφυγή ερμηνευτικής διεύρυνσής τους. Το πνεύμα του άρθρου 110 Συντ. δεν μπορεί να είναι η καθήλωση εις το διηνεκές της δημοκρατίας σε ένα ειδικότερο σύστημα δημοκρατικής διακυβέρνησης, όταν υπάρχουν και άλλες, επίσης δημοκρατικές, μορφές διακυβέρνησης. Οποιοδήποτε αντίθετο γραμματικό ή ιστορικό επιχείρημα από την εποχή σύνταξης του Συντάγματος υποχωρεί μπροστά στην τελολογική μέθοδο ερμηνείας που απαιτεί αξιολογικές σταθμίσεις, με αναζήτηση της ενυπάρχουσας στη διάταξη λογικής και του νομοθετικού σκοπού.

Έτσι, το νόημα του άρθρου 110 Συντ. ως προς τη (μη αναθεωρήσιμη) «μορφή του πολιτεύματος ως Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας» θα πρέπει να δεχθούμε ότι είναι το εξής: Η έκφραση «Προεδρευόμενη» σημαίνει απλά όχι «Βασιλευόμενη», δηλαδή σημαίνει ότι ο αρχηγός του κράτους πρέπει να είναι αιρετός (εκλεγόμενος) Πρόεδρος και όχι (ισόβιος και κληρονομικός) Βασιλέας. Η Βασιλευόμενη πράγματι νοθεύει τη Δημοκρατία ως προς το ανώτατο αξίωμα του Κράτους. Εξάλλου, η έκφραση «Κοινοβουλευτική» σημαίνει ότι η νομοθετική εξουσία θα ασκείται από Κοινοβούλιο (απαρτιζόμενο από εκπροσώπους του λαού), διακρινόμενο από την εκτελεστική εξουσία. Το Κοινοβούλιο ως φορέας της νομοθετικής εξουσίας θα είναι έτσι κι αλλιώς (είτε προβλέπεται συνεχής εξάρτηση του Προέδρου – δημοκρατικά εκλεγμένου– από την εμπιστοσύνη του Κοινοβουλίου είτε όχι) σημαντικό αντίβαρο στην άσκηση από τον Πρόεδρο της εκτελεστικής εξουσίας και εξασφαλίζει την (επίσης μη αναθεωρήσιμη) διάκριση των εξουσιών (η οποία αποτελεί εχέγγυο για τη δημοκρατική άσκηση της κρατικής εξουσίας). Συνεπώς αυτό που δεν μπορεί να καταλυθεί με οποιαδήποτε συνταγματική αναθεώρηση είναι η δημοκρατική αρχή και όχι τα ειδικότερα συστήματα έκφρασής της.

Άλλωστε η γνώμη ότι η καθιέρωση «προεδρικού» (ή παραπλήσιου) συστήματος (αν φυσικά τούτο κριθεί σκόπιμο) μπορεί να γίνει μόνο με άσκηση πρωτογενούς συντακτικής εξουσίας είναι εξαιρετικά επικίνδυνη από δημοκρατική άποψη. Διότι δίνει «πράσινο φως» στην άσκηση μιας τέτοιας εξουσίας που θα μπορούσε να αλλάξει τα πάντα, άρα και τη δημοκρατική αρχή και την προστασία της αξίας του ανθρώπου και των μη αναθεωρήσιμων θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Το δεχόμαστε; Και επιπλέον πρέπει να απαντήσουμε στα ερωτήματα, ποια θα είναι η διαδικασία άσκησης μιας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος;», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

τέτοιας εξουσίας, ποιος θα την αποφασίσει και ποιος θα είναι ο φορέας της: Η πλειοψηφία του λαού, εκδηλούμενη π.χ. με δημοψήφισμα; Και θα μπορεί η πλειοψηφία αυτή να καταργεί ανθρώπινα δικαιώματα (που όμως πρέπει να προστατεύονται ακριβώς και ενάντια στις πλειοψηφίες); Ποια διαδικασία άσκησης συντακτικής εξουσίας θα αποτελεί φραγμό σε τέτοιους κινδύνους; Και ποιος θα την καθορίσει; Στις μη αναθεωρήσιμες συνταγματικές διατάξεις περιλαμβάνονται, όπως πιστεύω ότι ανταποκρίνεται στο πνεύμα του άρθρου 110 Συντ., μόνο αυτές που εκφράζουν πανανθρώπινες αξίες ενσωματωμένες στο Σύνταγμα. Όλες οι άλλες (οι μακράν περισσότερες) συνταγματικές διατάξεις μπορούν να αναθεωρηθούν. Άρα, εφόσον σεβόμαστε τις εν λόγω θεμελιώδεις αξίες, δεν έχουμε ανάγκη από άσκηση πρωτογενούς συντακτικής εξουσίας. Αρκεί η –αν χρειασθεί, ευρύτατη– συνταγματική αναθεώρηση.

Είναι γνωστό βέβαια ότι στο παρελθόν και στις συχνές ανώμαλες περιόδους της ιστορίας μας έχει ασκηθεί πολλές φορές πρωτογενής συντακτική εξουσία. Αυτό έγινε και το 1974-1975, όταν είχαμε πολιτειακά βρεθεί σε «ώρα μηδέν», γιατί είχε προηγηθεί η επτάχρονη δικτατορία. Πώς θα ξαναέλθουμε σε ώρα μηδέν; Αλλά και πάλι δεν θα πετυχαίναμε τίποτε. Γιατί σήμερα με το Σύνταγμα του 1975 φθάσαμε σε ένα επίπεδο συνταγματικής ομαλότητας και ωρίμανσης, ώστε να θεωρούμε ως ακατάλυτες τις αξίες της δημοκρατικής αρχής και των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ακόμη και αν καταλυθούν αυτά στην πράξη, η κατάλυση δεν θα ισχύει. Ως ισχύον δίκαιο θα παραμένει το εν τοις πράγμασι μόνο «καταλυθέν» (βλ. ακροτελεύτια διάταξη του Συντάγματος, άρθρο 120).

πηγή: «Καθημερινή», 12/6/2016

Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;

Τάκης Βιδάλης, Συνταγματολόγος

Η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος άνοιξε, με ορισμένα δείγματα προθέσεων που επιτρέπουν αισιοδοξία. Φαίνεται ότι όσοι πολιτικοί και συνταγματολόγοι έχουν εκφράσει άποψη, μέχρι τώρα, συμφωνούν για την ανάγκη ριζικής αλλαγής, δηλαδή μιας ανακατανομής της εξουσίας στους κύριους πολιτειακούς θεσμούς.

Το ενδιαφέρον είναι ότι, επιτέλους, αρχίζουμε να ξεπερνάμε τους βολонταρισμούς του παρελθόντος, περί «καλών» και «κακών» κομμάτων και κυβερνήσεων ή ακόμη περί «νέων» κομμάτων ή «κινήματων» που πρέπει να

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

δημιουργηθούν από κάποιους «άφθαρτους». Η παρατεταμένη κρίση μας έχει κάνει, ευτυχώς, σοφότερους, ώστε να μην πιστεύουμε σε νεράιδες και δράκους.

Ξέρουμε πια, ότι οι καλές και οι κακές προθέσεις δεν έλειψαν από κανέναν στην πολιτική μας σκηνή. Και ότι, αν κάτι χαρακτήρισε τη Μεταπολίτευση – σε αντίθεση με τις προηγούμενες ταραγμένες περιόδους της ιστορίας μας –, αυτό ήταν η αδράνεια στη λήψη αποφάσεων, όχι η αυθαιρεσία ή ο αυταρχισμός.

Έτσι, ψάχνουμε πια να βρούμε την αιτία, όχι στα πρόσωπα ή στα κόμματα, αλλά στην ίδια την οργάνωση των θεσμών, που έως τώρα παρέμενε στο απυρόβλητο. Πολλοί λένε ότι το Σύνταγμα «δεν φταίει» για ό,τι έχουμε πάθει, φταίμε εμείς που διατηρούμε το πελατειακό κράτος, περιφρονούμε τους νόμους κ.ο.κ. Μα, αν ο θεμελιώδης μας νόμος δεν λειτουργεί αποτρεπτικά για τα φαινόμενα αυτά, τότε ασφαλώς φταίει! Μετά από 40 χρόνια, επιτέλους το καταλαβαίνουμε...

Το κρίσιμο, ωστόσο, με τη ριζική αλλαγή, είναι να προσέξουμε τις νέες ισορροπίες της. Υπάρχουν δύο δεδομένα που δεν πρέπει να αγνοήσουμε ούτε στιγμή: ότι χρειαζόμαστε πια «μεγάλες» αποφάσεις (όσες έλειψαν σε όλη τη Μεταπολίτευση) και ότι αυτές πρέπει να έχουν σύμμαχο την κοινωνία (που όμως είναι -περισσότερο από ποτέ- δύσπιστη απέναντι στην πολιτική μας τάξη).

1. Δεν έχει νόημα να αλλάξουμε τις ισορροπίες στους θεσμούς, αν φοβόμαστε να «πειράξουμε» τη βασική αιτία της αδράνειας στη λήψη αποφάσεων, δηλαδή την απόλυτη εξάρτηση της Κυβέρνησης από τη Βουλή. Έστω και αν πρόκειται για τον «πυρήνα» του κοινοβουλευτισμού μας, πρέπει να τον δούμε κριτικά. Είναι, λοιπόν, σωστό να αφήσουμε τους δύο αυτούς θεσμούς να ακολουθήσουν πιο ανεξάρτητους δρόμους. Οι προτάσεις που έχουν κατατεθεί για ασυμβίβαστο της ιδιότητας υπουργού και βουλευτή, για σταθερή θητεία της Βουλής (με δυσκολότερη διάλυσή της), αλλά και για μεταβίβαση μέρους της νομοθετικής εξουσίας από τη Βουλή στην Κυβέρνηση, έχουν αυτό ακριβώς το νόημα και πρέπει να «περπατήσουν» στην αναθεώρηση.

2. Δεν θα πετύχουμε, ωστόσο, ποτέ τον στόχο της συμφιλίωσης των πολιτικών με την κοινωνία, αν αγνοήσουμε το στοιχείο της δημοκρατικής νομιμοποίησης. Μια τέτοια αλλαγή ισορροπιών υπέρ της Κυβέρνησης, μένει μοιραία «στον αέρα», αν δεν προσθέσουμε κάτι ακόμη. Γιατί –μην ξεχνάμε– ότι ο περιορισμός της εξουσίας της Βουλής σε αυτό το σχήμα, ισοδυναμεί με αποδυνάμωση του βασικού μας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

θεσμού, τον οποίο εκλέγουν άμεσα οι πολίτες. Πώς θα πεισθούν αυτοί ότι μια πολύ περισσότερο ανεξάρτητη Κυβέρνηση λειτουργεί ως εκφραστής του κοινού καλού, ώστε να στηρίξουν τις μεγάλες αποφάσεις στην πραγματική τους ζωή; Πώς θα αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη του κόσμου;

3. Η Δημοκρατία –όπως η Φύση– δεν γνωρίζει «κενά». Πολλοί πια βλέπουν στον θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας μια σημαντική δυνατότητα για να ξεπεράσουμε τις αγκυλώσεις του συστήματός μας. Προτείνουν έτσι την άμεση δημοκρατική του νομιμοποίηση από το εκλογικό σώμα, διστάζοντας όμως να του αναγνωρίσουν και ουσιαστικό ρόλο στη διακυβέρνηση. Αυτοί, πάλι, που εισηγήθηκαν την ενίσχυση της Κυβέρνησης, όπως την περιγράψαμε, θέλουν να του δώσουν τέτοιο ρόλο, χωρίς όμως άμεση δημοκρατική νομιμοποίηση. Δεν χρειάζεται πολλή σκέψη για να συμπεράνουμε ότι ένας άμεσα εκλεγμένος Πρόεδρος χωρίς αρμοδιότητες, θα συνεχίσει απλώς να κόβει κορδέλες και να παρακολουθεί παρελάσεις, ενώ ένας ουσιαστικά διορισμένος από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία Πρόεδρος, με αρμοδιότητες, θα είναι (στην καλύτερη περίπτωση) ότι ο Κ. Καραμανλής στην πρώτη κυβέρνηση του Α. Παπανδρέου...

Μένει, λοιπόν, όλοι, να κάνουν την κοινοβουλευτική καρδιά τους πέτρα και να προχωρήσουν στο βήμα που έμεινε: Πρόεδρος άμεσα εκλεγμένος, με ουσιαστικές αρμοδιότητες διακυβέρνησης, ιδίως στη νομοθετική λειτουργία. Κανείς δεν θα στενοχωρηθεί ιδιαίτερα για το άρθρο 110 και τη σκοτεινή διαδικασία του (...που και αυτή μάλλον θα αναθεωρηθεί!). Αν, πραγματικά, εννοούμε τα περί ριζικών αλλαγών και «4^{ης} Δημοκρατίας».

πηγή: «Protagon.gr», 18/6/2016

Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας

Ευάγγελος Μείμαράκης, Πρόεδρος της Ν. Δημοκρατίας
Η κυβέρνηση προκειμένου να αποπροσανατολίσει την κοινή γνώμη από τον βαρύ λογαριασμό των επώδυνων μέτρων που έφερε λόγω της καθυστέρησης από τη δήθεν διαπραγματεύσει της, αλλά και ενόψει του καυτού Φθινοπώρου και της ολοκλήρωσης της αξιολόγησης, επιχειρεί να αλλάξει την ατζέντα καταφεύγοντας στα γνωστά της επικοινωνιακά τεχνάσματα, διότι τόσο η αναθεώρηση του Συντάγματος όσο και η αλλαγή του

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

εκλογικού νόμου είναι κορυφαία θεσμικά ζητήματα. Πρέπει να τίθενται στον δημόσιο διάλογο με σεβασμό, με ωριμότητα και με διαβούλευση μέσα σε κλίμα ειλικρίνειας, εμπιστοσύνης και συνεννόησης. Όχι μέσα σε κλίμα καχυποψίας, αβεβαιότητας και αστάθειας, όπως συμβαίνει σήμερα.

Από την πλευρά τους, τα κόμματα της αντιπολίτευσης θα έπρεπε να θέσουν ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους στον διάλογο, την αποκατάσταση της κανονικότητας στη χώρα και το κλείσιμο των ανοιχτών θεμάτων με τους εταίρους και δανειστές. Από τη στιγμή που αυτές οι προϋποθέσεις δεν υπάρχουν, ενώ συγχρόνως είναι ζωντανό το αίτημα σύσσωμης της αντιπολίτευσης για απομάκρυνση της κυβέρνησης, κινδυνεύουμε να εκπέμψουμε θολά και αντιφατικά μηνύματα στην παρούσα φάση. Πέραν της συγκυρίας, έχω τονίσει την ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος με τις πολιτικές προϋποθέσεις που προανέφερα.

Υπάρχουν πολλά κεφάλαια να συζητήσουμε, όπως τα μη κρατικά Πανεπιστήμια, ο νόμος περί ευθύνης υπουργών, το Συνταγματικό Δικαστήριο, η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας και άλλα.

Τις τελευταίες ημέρες η συζήτηση έχει επικεντρωθεί στην εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας και έχουν ακουστεί πολλές απόψεις.

Με βάση το Σύνταγμα του 1975 η Ελλάδα έχει Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Στη χώρα μας ισχύει η δεδηλωμένη για την Κυβέρνηση. Πολλοί υποστηρίζουν την άποψη, ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να εκλέγεται από τους πολίτες. Αν αυτό συμβεί, θα έχουμε ένα διπολικό σύστημα της εκτελεστικής εξουσίας και σταδιακά ο Πρόεδρος θα αποκτήσει περισσότερες αρμοδιότητες, κυρίως στον τομέα εξωτερικών και εθνικής άμυνας και περισσότερη αυτονομία σε μείζονος σημασίας ζητήματα. Με τον τρόπο αυτό, θα υπάρξει μια ουσιαστική αλλοίωση του Πολιτεύματος, που ο Συνταγματικός νομοθέτης του 1975, δεν θέλει. Ταυτόχρονα, αν ο Πρόεδρος εξακολουθήσει να έχει δύο θητείες, υπάρχει το ενδεχόμενο, κατά τη χρονική περίοδο διεκδίκησης της δεύτερης θητείας να παρασυρθεί από εκλογικές σκοπιμότητες, πράγμα που νομίζω ότι δεν θέλει κανείς. Είναι γεγονός, ότι η διάταξη όπως ισχύει σήμερα, είναι προβληματική. Αν δεν εκλεγεί Πρόεδρος, η Βουλή διαλύεται και προκηρύσσονται εκλογές. Αυτό συνεπάγεται αστάθεια και αβεβαιότητα μακράς διάρκειας. Επιπλέον έχει αποτελέσει αρκετές φορές αντικείμενο "πολιτικού εκβιασμού".

Αυτό λοιπόν είναι το μεγάλο πρόβλημα της σημερινής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr
Επικοινωνία: centre@cecl.gr

διαδικασίας που θα πρέπει να επιλύσουμε, με σκοπό αυτή η κορυφαία πράξη του Κοινοβουλίου να λειτουργεί τελικά συνθετικά και ενωτικά.

Το Κοινοβούλιο πρέπει να διατηρήσει την κυρίαρχη ισχύ του. Για το λόγο αυτό, από την προηγούμενη συζήτηση για την αναθεώρηση, είχα καταθέσει την πρόταση η οποία σχηματικά έχει ως εξής: Τα κόμματα προτείνουν τον υποψήφιο Πρόεδρο και η Βουλή έχει το δικαίωμα να εκλέξει με βάση τις τρεις ψηφοφορίες (200,200,180). Αν τελικά δεν εκλεγεί Πρόεδρος, η πρόταση των κομμάτων με τους ίδιους υποψηφίους να τίθεται στη λαϊκή ετυμηγορία. Με αυτό τον τρόπο αποσυνδέεται πλήρως το ενδεχόμενο μη εκλογής Προέδρου από τη διενέργεια βουλευτικών εκλογών. Είναι βέβαιο ότι έτσι ενισχύεται η κατευθυντήρια γραμμή προς τα κόμματα να συναινέσουν στο πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας. Από την άλλη πλευρά, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα έχει απόλυτο σεβασμό στο Κοινοβούλιο και στα κόμματα, το Πολίτευμα δεν θα αλλοιωθεί και το μεγάλο πρόβλημα της ανασφάλειας, της αβεβαιότητας και των επαναλαμβανόμενων εκλογών λύνεται.

Αυτή, είναι μια πρόταση που καταθέτω στον δημόσιο διάλογο για την αναθεώρηση του Συντάγματος και είμαι διατεθειμένος να εκφράσω τις απόψεις μου για κάθε ζήτημα της Συνταγματικής αναθεώρησης, όσο η συζήτηση θα εξελίσσεται.

Πέρα από τα προβλήματα της χώρας, συμμετέχουμε στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Η Συνταγματική αναθεώρηση πρέπει να ξεφύγει από τις μικροκομματικές σκοπιμότητες, να αντιμετωπιστεί ως ένα κορυφαίο ζήτημα για το μέλλον της χώρας και αυτή θα είναι η μεγάλη συνεισφορά όλων μας στην προσπάθεια αυτή.

πηγή: «Reals News», 18/6/2016

Επιβεβλημένη η αναθεώρηση

Παναγής Βουρλούμης

Μακάρι η συζήτηση για το Σύνταγμα να οδηγήσει σε αλλαγές που να βάλουν τις βάσεις για υγιέστερη διακυβέρνηση. Προϋπόθεση για να γίνει αυτό είναι να πεισθεί ένα μεγάλο μέρος της ηγεσίας και του λαού για την απόλυτη ανάγκη της αναθεώρησης, καθόλου εύκολο. Στην καλύτερη περίπτωση ένα σύνταγμα αποτελεί για τους περισσότερους αφηρημένη έννοια. Στη χειρότερη, το Σύνταγμά μας σημαίνει κατοχύρωση ειδικών προνομίων. Στη μία περίπτωση έχουμε αδιαφορία ή χαμηλή

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

προτεραιότητα, στην άλλη συμφέρον να μην πειραχτεί.

Εκτός από τις ασυναρτησίες που δεν αποφεύγονται όταν ανοίγει κάποιος δημόσιος διάλογος, όπως τώρα για το Σύνταγμα, ακούγονται και ορισμένα επιχειρήματα εναντίον της αναθεώρησης που φαντάζουν εύλογα. Έχει σημασία να τα κρίνουμε.

Ένα είναι ότι το Σύνταγμα του 1975 μας εξασφάλισε πολιτική σταθερότητα και ότι πρέπει να το ευγνωμονούμε. Πράγματι, από τότε δεν είχαμε πραξικοπήματα και δικτατορίες, αλλά μέσα σε 41 χρόνια έγιναν 17 βουλευτικές εκλογές με μέσο όρο κυβέρνησης κάτω από 2,5 χρόνια. Στο διάστημα αυτό η δικαιοσύνη και δημόσια διοίκηση έχουν διαλυθεί. Αμφιβάλλω αν η σχετική αντοχή της κοινωνικής συνοχής οφείλεται μόνο στο Σύνταγμα. Τα δανεικά που πήραμε τις πρόσφατες δεκαετίες επέτρεψαν στις κυβερνήσεις να συντηρήσουν τεχνητή ευημερία μεταθέτοντας χρονικά συγκρούσεις. Η δοκιμασία αντοχής του Συντάγματος αρχίζει από τη χρεοκοπία μας και ύστερα. Ωραίες είναι οι θεμελιώδεις διατάξεις για ελευθερία και δικαιώματα του πολίτη, αλλά ένα σύνταγμα είναι και εργαλείο διοίκησης και διαχείρισης των κοινών κι εκεί το δικό μας έχει αποτύχει.

Ένα άλλο επιχείρημα, το άκουσα από δημοφιλή σχολιαστή της τηλεόρασης, είναι ότι προτεραιότητα έχει η οικονομική ανάπτυξη και όχι η αναθεώρηση του Συντάγματος. Δεν καταλαβαίνω γιατί δεν μπορούν να γίνουν και τα δύο συγχρόνως, αλλά ο κύριος αυτός και πολλοί άλλοι παραβλέπουν το βασικότερο. Ανάπτυξη γίνεται με επενδύσεις και αυτές πηγαίνουν εκεί που υπάρχει εμπιστοσύνη. Εμπιστοσύνη σημαίνει πολιτική σταθερότητα, ασφάλεια δικαίου, προστασία της περιουσίας από αυθαίρετες παρεμβάσεις, κατάργηση προνομίων και κλειστών επαγγελμάτων. Δίχως αυτά και πολλά άλλα ανάπτυξη στη χώρα μας δεν θα έρθει όσοι αναπτυξιακοί νόμοι και να ψηφιστούν από τη Βουλή. Η αξιοπιστία μας είναι στο ναδίρ και η αποκατάστασή της χρειάζεται έναν καταστατικό χάρτη που να εμπνέει και να εγγυάται ασφάλεια στον υποψήφιο επενδυτή. Νόμοι που αλλάζουν κάθε τόσο δεν πείθουν κανέναν.

Άλλο επιχείρημα είναι πως για τα χάλια μας φταίει η νοοτροπία του Έλληνα. Ό,τι και να κάνουμε με το Σύνταγμα χάνουμε τον καιρό μας, αφού είμαστε αυτοί που είμαστε. Δεν έχω αυταπάτες για τον άθλιο και συγκρουσιακό χαρακτήρα της φυλής μας, αλλά δεν φταίει αυτός για τις τρεις πρόσφατες καταστροφικές διαλύσεις της Βουλής. Φταίει το άρθρο του Συντάγματος που ρυθμίζει την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Έριξε την προηγούμενη κυβέρνηση την ώρα που τα πράγματα είχαν αρχίσει να

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

φτιάχνουν και θα έριχνε και αυτήν αν η αντιπολίτευση είχε συνταγματική ευκαιρία και οι δημοσκοπήσεις την ευνοούσαν. Και ποιος θα τους κατηγορούσε; Ακριβώς λόγω της νοοτροπίας μας χρειάζεται Σύνταγμα που να ελαττώνει τις ευκαιρίες διχασμού, να οδηγεί προς συμβιβασμούς και να εξασφαλίζει συνέχεια στη διοίκηση.

Αυτά για την ανάγκη αναθεώρησης, αλλά τι είδους; Όταν ακούω τον υπουργό Παιδείας και μερικούς άλλους αρχίζω να συμφωνώ με το επόμενο επιχείρημα εναντίον της αναθεώρησης. Μην το πειράζετε γιατί θα γίνει χειρότερο. Πράγματι το ρίσκο είναι μεγάλο, αλλά η προσπάθεια για μια αναθεώρηση στη σωστή κατεύθυνση πιστεύω ότι παρ' όλου τους κινδύνους είναι επιβεβλημένη.

πηγή: «Καθημερινή», 19/6/2016

Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;

Γιώργος Κατρούγκαλος, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Γιατί νέο Σύνταγμα; Τρία επιχειρήματα έχουν κυρίως διατυπωθεί κατά της πρότασης για νέο Σύνταγμα:

1. Άλλα είναι τα σημαντικότερα προβλήματα της χώρας.
2. Την κρίση δεν τη δημιούργησε το Σύνταγμα, αλλά η μη ορθή εφαρμογή του.
3. Ακόμη και εάν θα έπρεπε να έχουμε νέο Σύνταγμα, η συγκυρία δεν το επιτρέπει.

Θεωρώ και τα τρία αυτά επιχειρήματα αβάσιμα. Ως προς το πρώτο: Όσοι θεωρούν ότι η οικονομική δυσπραγία και η ανεργία είναι σήμερα τα σημαντικότερα προβλήματα των Ελλήνων πολιτών έχουν δίκιο. Δίκιο είχε και ο Μπέρτραντ Ράσελ όταν έλεγε ότι όταν έχεις να διαλέξεις ανάμεσα σε ένα καρβέλι ψωμί και τη Δημοκρατία, ο μόνος παράγοντας που θα καθορίσει την απόφασή σου είναι ο βαθμός της πείνας σου. Εάν επομένως η κυβέρνηση αδιαφορούσε για τα προβλήματα της καθημερινότητας του μέσου ανθρώπου και άφηνε την οικονομία στην τύχη της προκειμένου να καταπιαστεί με το Σύνταγμα, τότε θα ήταν άξια της πιο σκληρής κριτικής. Δεν πρόκειται γι' αυτό όμως: τέλειωσε η περίοδος πολιτικής αβεβαιότητας με το επιτυχές πέρας της αξιολόγησης, ο αναπτυξιακός νόμος ήδη ψηφίστηκε και ο μεγάλος αγώνας για τη δίκαιη ανάπτυξη και ένα νέο παραγωγικό μοντέλο έχει ξεκινήσει. Και η ανάταξη όμως του πολιτικού συστήματος είναι εξίσου αναγκαίος στόχος και όχι μόνον για λόγους δημοκρατίας: οι θεσμοί δεν ήταν άμοιροι ούτε για την ένταση της κρίσης ούτε για την αδυναμία να ξεφύγουμε έγκαιρα από αυτήν.

Και έτσι ερχόμαστε στο δεύτερο επιχειρήμα. Είναι αλήθεια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς;», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

ότι την κρίση δεν την έφερε το Σύνταγμα και μάλιστα το ίδιο ήταν θύμα της, μια που πολλές διατάξεις του καταπατήθηκαν ή δοκιμάστηκαν τη μνημονιακή περίοδο. Δεν παρείχε όμως τα θεσμικά όπλα για την αντιμετώπισή της. Δεν έδινε δυνατότητα στον λαό να αμφισβητήσει με θεσμούς λαϊκής πρωτοβουλίας τις κρίσιμες αποφάσεις, δεν είχε εξοπλίσει τα κοινωνικά δικαιώματα με κανονιστική πυκνότητα επαρκή για να τα προστατεύσει. Κυρίως όμως χρειαζόμαστε νέο Σύνταγμα γιατί το πολιτικό σύστημα που προέκυψε από το Σύνταγμα του 1975 κατέρρευσε με πάταγο, όχι μόνον στην κομματική του έκφραση αλλά και στις άλλες διαστάσεις του. Είναι αναγκαία λοιπόν η αλλαγή σελίδας, η συνολική επανεκκίνηση της πολιτείας για να ξεπεραστεί η γενικευμένη απονομιμοποίησή της.

Το τελευταίο επιχείρημα ακούγεται κυρίως στο εσωτερικό της αριστεράς. Υπάρχει τώρα συσχετισμός για να γίνουν προοδευτικές αλλαγές; Μήπως το επιχείρημα καταλήξει στη συνταματοποίηση του νεοφιλελευθερισμού; Μα, ακριβώς περί του αντιθέτου πρόκειται. Αφενός σήμερα δεν έχουμε να αντιμετωπίσουμε τον επελαύνοντα νεοφιλελευθερισμό της δεκαετίας του 1980 αλλά ένα σύστημα κυρίαρχο μεν ακόμη αλλά σε γενικευμένη αμφισβήτηση. Αφετέρου, αν δεν είναι η συγκυρία ώριμη και ευνοϊκή στην Ελλάδα σήμερα, με αριστερή κυβέρνηση και αριστερή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, πότε θα είναι; Τι είδους Σύνταγμα; Και πώς; Το νέο Σύνταγμα δεν θα προκύψει μόνον από συναινέσεις αλλά και από ρήξεις. Υπάρχει ήδη σημαντικός βαθμός συναίνεσης για την κατάργηση της ειδικής ποινικής μεταχείρισης του πολιτικού προσωπικού. Νέες προτάσεις, όπως η «εποικοδομητική ψήφος δυσπιστίας», που αντιμετωπίζουν τη νέα πολιτική γεωγραφία, ιδίως τη δυσκολία σχηματισμού μονοκομματικών αυτοδύναμων κυβερνήσεων, μπορεί επίσης συναινετικά να υιοθετηθούν. Ακόμη και ως προς το θέμα ταμπού της πρώτης εικοσαετίας της μεταπολίτευσης, τις αρμοδιότητες του Προέδρου, θα μπορούσαν να υπάρξουν ευρύτερες συναινέσεις. Ένας ισχυρός Πρόεδρος, βεβαίως, θα πρέπει όχι μόνον να εκλέγεται άμεσα από τον λαό αλλά να είναι και ανακλητός από αυτόν.

Δεν είναι όμως ούτε δυνατό ούτε επιθυμητό όλα τα θέματα της αναθεώρησης να λυθούν συναινετικά, ιδίως αν ένας από τους βασικούς της στόχους είναι η υπέρβαση του παλαιού πολιτικού συστήματος. Υπάρχουν συνταγματικές στιγμές κατά τις οποίες ο λαός πρέπει να επιλέξει ανάμεσα σε ανταγωνιστικές επιλογές, οι οποίες καθορίζουν διαφορετικά είδη κοινωνίας, δικαιωμάτων και αντίληψης για τη δημοκρατία και την πολιτική. Η εισαγωγή θεσμών άμεσης δημοκρατίας και η τοποθέτηση απέναντι στα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

προτάγματα του νεοφιλελευθερισμού αποτελούν παρόμοιες διλημματικές επιλογές.

Για παράδειγμα, η πρόταση συναδέλφων συνταγματολόγων που φιλοξένησε πριν από δύο εβδομάδες η «Καθημερινή», που εισηγείται την ολική κατάργηση των κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως και κάθε δυνατότητας εθνικοποιήσεων, βρίσκεται στον αντίποδα της λογικής της κοινωνικής και πολιτικής αριστεράς. Το ίδιο ισχύει και ως προς το είδος των ελέγχων και αντιβάρων που έχει ανάγκη το πολίτευμα. Η αντίληψη που επικράτησε στην αναθεώρηση του 2001, να εξισορορείται η ισχύς της εκτελεστικής εξουσίας κυρίως μέσω ανεξάρτητων αρχών, έχει προφανώς αποτύχει. Ο πλήρης εκδημοκρατισμός του κράτους, με την ισχυροποίηση του πολίτη, μέσω θεσμών ανακλητότητας και δημοψηφισμάτων λαϊκής πρωτοβουλίας αποτελεί πολύ αποτελεσματικότερη και πληρέστερη απάντηση.

Η ίδια η διαδικασία αναθεώρησης θα πρέπει να αποτελέσει άσκηση άμεσης δημοκρατίας, αν θέλουμε ένα Σύνταγμα των πολιτών και όχι των πολιτικών. Όχι μόνον πρέπει να γίνει πλατιά συζήτηση στην κοινωνία πριν ξεκινήσει η κοινοβουλευτική διαδικασία αναθεώρησης, αλλά παράλληλα με τη διαδικασία του άρθρου 110 πρέπει οι πολίτες να μπορούν, γιατί όχι και μέσω δημοψηφίσματος, να τοποθετηθούν ρητά απέναντι στις θεμελιακές διλημματικές επιλογές.

πηγή: «Καθημερινή», 19/6/2016

Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;

Νίκος Μαραντζίδης, Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Καρόλου στην Πράγα

Το τελευταίο διάστημα διεξάγεται μια πολύ ενδιαφέρουσα και γόνιμη συζήτηση για τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν ενόψει της συνταγματικής αναθεώρησης. Πολιτικά κόμματα και κινήσεις, ομάδες εργασίας όπως αυτή που παρουσίασε την πρόταση συντάγματος στην «Καθημερινή» (Ν. Αλιβιζάτος κ.ά., «Ένα καινοτόμο Σύνταγμα για την Ελλάδα») αλλά και μεμονωμένοι επιστήμονες (Θ. Διαμαντόπουλος, «Θεσμοί-κρίση και ρήξη») συνεισφέρουν από διαφορετικές γωνίες στον προβληματισμό. Προς το παρόν, το επίπεδο της συζήτησης είναι υψηλό. Από αυτήν την οπτική, η συζήτηση για το Σύνταγμα είναι μια ευκαιρία για το πολιτικό σύστημα να συνδιαλεχθεί πολιτισμένα πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

Αρκετές από τις προτάσεις που παρουσιάστηκαν είναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

πραγματικά καινοτόμοι και υπό συνθήκες δείχνουν ικανές, εφόσον υιοθετηθούν, να αλλάξουν προς το καλύτερο τη φυσιογνωμία του πολιτικού μας συστήματος. Τέτοιες θετικές συμβολές βρίσκω πως είναι: α) Η πρόταση για σταθερή Βουλή τεσσάρων χρόνων μέσω της δημιουργίας θεσμικών εμποδίων για τη διάλυσή της (το λεγόμενο σουηδικό μοντέλο), β) η κατάργηση του μόνου των 50 εδρών, η κατάτμηση των μεγάλων περιφερειών και η θέσπιση νέου εκλογικού νόμου που να προβλέπει οι μισοί βουλευτές να εκλέγονται σε μονοεδρικές περιφέρειες, γ) η δημιουργία δύο νομοθετικών σωμάτων (τύπου Άνω και Κάτω Βουλής) και δ) η θέσπιση ασυμβίβαστου μεταξύ της ιδιότητας του βουλευτή και του υπουργού.

Βρίσκω επίσης γόνιμο τον προβληματισμό για τον ρόλο του Προέδρου Δημοκρατίας και τις σκέψεις για ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του προκειμένου να λειτουργήσει ως θεσμικό αντίβαρο στην απόλυτα πρωθυπουργοκεντρική εκτελεστική εξουσία. Διαφορετικές προσεγγίσεις εμφανίζονται ως προς τη διαδικασία εκλογής του ΠτΔ. Άλλοι προτείνουν να διατηρηθεί η έμμεση εκλογή και να εμπλουτιστεί μέσω ενός σώματος εκλεκτόρων ενώ άλλοι σκέφτονται την άμεση εκλογή του ΠτΔ από τον λαό. Συμφωνώ απολύτως με τις ενστάσεις του Θ. Διαμαντόπουλου προς συστήματα όπου συνυπάρχει ένας ΠτΔ εκλεγμένος με καθολική ψηφοφορία με πρωθυπουργό (ημι-προεδρικά συστήματα). Ένας τέτοιος δυϊσμός, ιδιαίτερα σε μία χώρα σαν την Ελλάδα όπου οι θεσμοί είναι ασθενείς, θα λειτουργούσε δυνάμει ως πηγή συγκρούσεων, κρίσεων και εντέλει συστημικής αστάθειας.

Η υιοθέτηση της Προεδρικής Δημοκρατίας που προτείνεται από κάποιες πλευρές (πρόεδρος εκλεγμένος από τον λαό με αρμοδιότητες πρωθυπουργού) μου γεννά προβληματισμό. Παρόλο που μπορώ να διακρίνω τα πλεονεκτήματα ενός τέτοιου συστήματος, από την άλλη διακρίνω και τους κινδύνους δημιουργίας ενός «βοναπαρτικού μοντέλου», δηλαδή ενός εκλεγμένου δικτάτορα. Επιπλέον η πολιτική κρίση σε ένα τέτοιο σύστημα μπορεί να πάρει τον χαρακτήρα οιονεί εμφυλίου πολέμου όπως αυτόν που βιώνουν τώρα η Βενεζουέλα, η Βραζιλία και η Αργεντινή, χώρες που έχουν προεδρική δημοκρατία.

Επαναλαμβάνω, πάντως, πως η συζήτηση είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και οι προτεινόμενες αλλαγές μπορούν να συνεισφέρουν στην ανανέωση του πολιτικού μας συστήματος. Η ανησυχία μου βρίσκεται αλλού: μήπως αυτή η συζήτηση για τις θεσμικές αλλαγές στο Σύνταγμά μας έχει ξεπεραστεί από τη δυναμική των παγκόσμιων εξελίξεων και των επιπτώσεων των νέων τεχνολογιών στην

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

πολιτική ζωή;

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε διεθνώς να ενισχύονται δύο φαινομενικά αντίρροπες τάσεις. Η πρώτη σχετίζεται με τη διεθνοποίηση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων, δηλαδή τη μεταφορά του κέντρου βάρους της λήψης αποφάσεων από τα εθνικά κοινοβούλια στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς συμφωνίες. Είτε αναφερόμαστε στην οικονομία και στο εμπόριο, είτε στην ασφάλεια, είτε τέλος σε άλλα θέματα όπως το περιβάλλον ή τα ανθρώπινα δικαιώματα, ολοένα και περισσότερο αυτοί που ονομάζουμε θεσμοί παγκόσμιας διακυβέρνησης αποκτούν μεγαλύτερη σημασία. Καθώς η διεθνής αλληλεξάρτηση βαθιάει, το εθνικό κράτος αποστερείται ισχύος για κρίσιμα θέματα. Στη βάση αυτή οι διαμαρτυρίες περί περιορισμού της εθνικής κυριαρχίας δείχνουν εντελώς ξεπερασμένες. Είτε αρέσει είτε όχι, στις μέρες μας, το αίτημα για επιστροφή στο εθνικό κράτος δεν είναι παρά ένας αντιδραστικός ρομαντισμός. Η δεύτερη τάση κινείται προς την κατεύθυνση της άμεσης και της συμμετοχικής δημοκρατίας, δηλαδή της ενίσχυσης του ρόλου των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (διαβούλευση, ηλεκτρονική δημοκρατία, δημοψηφίσματα, λαϊκές πρωτοβουλίες). Οι νέες τεχνολογίες καθώς και τα νέα δημογραφικά και μορφωτικά δεδομένα αλλάζουν τα δεδομένα της πολιτικής συμμετοχής. Το Διαδίκτυο έγινε η βασική πηγή ενημέρωσης και πολιτικής κοινωνικοποίησης (όχι κόμματα ή τα παραδοσιακά ΜΜΕ) των ανθρώπων που σήμερα είναι κάτω των 35 ετών. Η πολιτική επικοινωνία έγινε περισσότερο οριζόντια, δηλαδή άμεση και αμφίδρομη. Εντέλει, η κοινωνία πολιτών οικοδομεί νέες σχέσεις με τους πολιτικούς θεσμούς. Αν και οι δύο παραπάνω τάσεις δείχνουν αντιφατικές μεταξύ τους, έχουν μια ενιαία κατεύθυνση: την αμφισβήτηση της πρωτοκαθεδρίας των καθιερωμένων εθνικών πολιτικών ελίτ και του μονοπωλίου των θεσμών αντιπροσώπευσης στο πλαίσιο του εθνικού κράτους. Είναι σχεδόν αδύνατον να φανταστούμε πώς θα είναι η πολιτική στο (όχι και τόσο μακρινό) μέλλον, όμως αυτό που είναι σίγουρο είναι πως δεν θα μοιάζει με αυτήν των παππούδων μας. Υπό αυτήν την έννοια, τα μελλοντικά μεγάλα συνταγματικά διακυβεύματα ίσως να αφορούν δυνατότητες και νέες μορφές διακυβέρνησης, που σήμερα δεν μπορούμε καν να φανταστούμε.

πηγή: «Καθημερινή», 19/6/2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση

Λευτέρης Αυγενάκης, Βουλευτής Ηρακλείου, Γραμματέας Πολιτικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας

Οι προκλήσεις σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο και η πολύπλευρη κρίση στη χώρα μας καθιστούν ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη θεσμικής θωράκισης και ενδυνάμωσης του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Η αναθεώρηση του Συντάγματος απαιτεί την ύπαρξη ευρείας πολιτικής συναίνεσης για την επίτευξη σημαντικών αλλαγών στον καταστατικό χάρτη της χώρας μας, που να είναι σύγχρονος και προσαρμοσμένος στις διεθνείς και ευρωπαϊκές εξελίξεις και να παρέχει ένα πλήρες θεσμικό πλαίσιο για την Ελλάδα του 21ου αιώνα.

Βεβαίως, το πρόβλημα στη χώρα μας δεν είναι ούτε αποκλειστικά ούτε κυρίως θεσμικό. Το πρόβλημα στην Ελλάδα είναι πρώτα και κύρια πολιτικό. Η πολιτική δημιούργησε το πρόβλημα στην Ελλάδα και, ως εκ τούτου, από την πολιτική θα προέλθει η λύση.

Η σημερινή κρίση δεν προέκυψε από την παραβίαση συνταγματικών θεσμών, αλλά δημιουργήθηκε γιατί το πολιτικό προσωπικό δεν μπόρεσε να αναλάβει την ευθύνη για έναν πραγματικό εκσυγχρονισμό της κοινωνίας, την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου και την αντίστοιχη διαπαιδαγώγηση της κοινωνίας. Η θεσμική αλλαγή στη χώρα και η συνταγματική αναθεώρηση είναι αναγκαίες προϋποθέσεις τόσο για τη θεραπεία πολλών από τα κακώς κείμενα του πολιτικού μας συστήματος, όσο και για την απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων της χώρας.

Μετά την εξαιρετικά δύσκολη εμπειρία της οικονομικής κρίσης και την αποτυχία του πολιτικού μας συστήματος, χρειάζεται να επανεξετάσουμε τη θεσμική συγκρότηση της ελληνικής κοινωνίας. Η δημόσια συζήτηση για την αναθεώρηση πρέπει να αφορά άμεσα όλους τους πολίτες και να αποτελεί μια συλλογική διαδικασία που θα προσδώσει νέο νόημα και αξία στην πολιτική.

Η αναθεώρηση του Συντάγματος πρέπει να είναι τολμηρή, να αντιμετωπίζει τις διαπιστωμένες παθογένειες του υφιστάμενου Συντάγματος, να εισάγει ένα θεσμικό πλαίσιο λιτό και να αναβαθμίζει τον ρόλο του Κοινοβουλίου. Απαιτείται ένα νέο Σύνταγμα για να πραγματώσουμε τη νέα Ελλάδα που οραματιζόμαστε.

Οι βασικές κατευθυντήριες αρχές της συνταγματικής αναθεώρησης περιλαμβάνουν μια σειρά προτάσεων, που αναφέρουμε εδώ ακροθιγώς.

- Αναβάθμιση του Κοινοβουλίου (νομοθετική εξουσία) έναντι της κυβέρνησης (εκτελεστική εξουσία) με ενίσχυση των δικαιωμάτων των κοινοβουλευτικών μειοψηφιών, με αποτελεσματικότερο κοινοβουλευτικό έλεγχο και με

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

δικαίωμα έγκαιρης ενημέρωσης της Βουλής για το κυβερνητικό έργο.

Παράλληλα, η Βουλή πρέπει να απεμπλακεί από δικαστικές λειτουργίες που δεν της ανήκουν και μειώνουν το κύρος της. Ενδεικτική αναφορά στην κατάργηση της αρμοδιότητάς της να ασκεί δίωξη, ανάκριση, προκαταρκτική εξέταση κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν υπουργοί ή υφυπουργοί. Η Βουλή δεν μπορεί και δεν πρέπει να υποκαθιστά τη Δικαιοσύνη.

- Διασφάλιση της κυβερνητικής θητείας με κατάργηση της δυνατότητας πολιτικών ελιγμών που οδηγούν στην πρόωρη διάλυση της Βουλής, είτε μέσω της αδυναμίας εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας είτε με προσηχηματική επίκληση σπουδαίου εθνικού λόγου.

- Αναβάθμιση του ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας, δίχως να αλλάζει τον τρόπο εκλογής του, με συμμετοχή στην επιλογή των μελών ανεξαρτήτων αρχών και ανώτατων δικαστών και με δυνατότητα σύγκλησης συμβουλίου αρχηγών.

- Να απομονώσει την κυβέρνηση από τη δικαστική λειτουργία, να μην επιτρέπει τη συμμετοχή στην επιλογή δικαστών και να ενισχύει τη λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία των δικαστών.

- Αναπτυξιακό που δημιουργεί κίνητρα για την προσέλκυση επενδύσεων με ασφαλές φορολογικό και ασφαλιστικό περιβάλλον, που εγγυάται φορολογία μόνο για το μέλλον, που απαγορεύει τον υπερβολικό κρατικό δανεισμό και τον δανεισμό των κομμάτων, που διασφαλίζει τη διαφάνεια και λογοδοσία όλων των λειτουργιών και υπαλλήλων του κράτους.

- Το μονοπώλιο της δημόσιας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης πρέπει να καταργηθεί με ριζική τροποποίηση του άρθρου 16, προσαρμοζόμενο στις απαιτήσεις και τις προκλήσεις της νέας εποχής.

Δυστυχώς, το τελευταίο διάστημα τα παραδείγματα συστηματικής παραβίασης της συνταγματικής τάξης από την υφιστάμενη κυβέρνηση πληθαίνουν. Η διάκριση των εξουσιών, που αποτελεί τον θεμελιώδη λίθο του κράτους δικαίου, αμφισβητείται στην πράξη. Τις κρίσιμες ώρες που βιώνουμε ως χώρα και ως κοινωνία οφείλουμε ΟΛΟΙ να σεβόμαστε και να διαφυλάττουμε, ως κόρην οφθαλμού, τον όρκο και την αυτονόητη υποχρέωσή μας να σεβόμαστε το Σύνταγμα της χώρας.

πηγή: «Καθημερινή», 20/6/2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση

Χάρης Θεοχάρης, Ανεξάρτητος βουλευτής

Διάβασα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την πρόταση για μια ριζική Συνταγματική Αναθεώρηση, που δημοσιεύθηκε στην «Καθημερινή». Η επιστημονική κατάρτιση αλλά και το πολιτικό αισθητήριο της συντακτικής ομάδας είναι φανερά και δημιουργούν την αίσθηση ολοκληρωμένης μεταρρυθμιστικής πρότασης για το ζήτημα αυτό.

Ακόμη περισσότερο· οι διαφορετικές πολιτικές αφετηρίες φαίνονται στον πολιτικό συμβιβασμό και στο επεξεργασμένο κείμενο που είναι υπόδειγμα του πώς η συναίνεση θα έπρεπε να λειτουργεί στην πράξη.

Η πρώτη σκέψη που κάνει κάποιος διαβάζοντάς την είναι πως απέχει πολύ από τα ελληνικά πολιτικά ήθη και, συνεπώς, δεν θα έχει καμία τύχη.

Υπερβάλλω. Νομίζω ότι η Συνταγματική Αναθεώρηση είναι πια κοινό αίτημα και έχω αρθρογραφήσει για αυτό. Βασικά προβλήματα –όπως η συστημική διαφθορά, ο μη σεβασμός στην ισχύ του νόμου, η έλλειψη συναίνεσης– απορρέουν από το γεγονός πως έχουμε ένα αναχρονιστικό σε πολλά σημεία του Σύνταγμα.

Θεωρώντας την Προεδρική Δημοκρατία ως το πολίτευμα που μπορεί να δώσει λύση στα βασικά θεσμικά μας ζητήματα, και με δεδομένη την έλλειψη δυνατότητας αναθεώρησης των σχετικών με το πολίτευμα άρθρων, πιστεύω ότι η βέλτιστη λύση θα ήταν η εκλογή πρωθυπουργού με εντολή σχηματισμού κυβέρνησης καθώς και Βουλής σε διαφορετικό χρόνο και με απλή αναλογική. Σε αυτό το σημείο διαφέρουν οι απόψεις μου από εκείνες των συντακτών της πρότασης.

Ο καθαρός διαχωρισμός εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας θα είχε το πρόσθετο πλεονέκτημα πως θα απλοποιούσε τις σχετικές με τη διάλυση της Βουλής προτάσεις, αφού η νομιμοποίηση της κυβέρνησης δεν θα ήταν μέσω της δεδηλωμένης αλλά με την απευθείας εκλογή του πρωθυπουργού.

Όμως, πέρα από τις διαφορές, η πρόταση των έξι έχει θέσεις με τις οποίες θα έπρεπε να συμφωνήσει όλο το πολιτικό σύστημα.

Πρώτον, δεν μπορεί κάποιος να μη συμφωνήσει πως ο Πρόεδρος πρέπει να εκλέγεται από ένα ευρύτερο της Βουλής εκλεκτορικό σώμα και πως θα πρέπει να διορίζει τους ανώτατους δικαστικούς καθώς και τους προέδρους των ανεξάρτητων αρχών. Έτσι θα υποβοηθά και θα στέργει στην εμπέδωση της ανεξαρτησίας τους από την εκτελεστική εξουσία, πράγμα που είναι βασικό ζητούμενο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

εμβάθυνσης της Δημοκρατίας στη χώρα μας.

Δεύτερον, η αντιστροφή της διαδικασίας προστασίας για υπουργούς και βουλευτές –κατά τις βρετανικές συνθήκες– θα ισχυροποιήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών προς την εκτελεστική εξουσία.

Τρίτον, η ριζική αναδιάρθρωση της Δικαιοσύνης με την εμπέδωση της ενιαίας δικαιοδοσίας θα οδηγήσει σε γρήγορες διαδικασίες – βασικό πρόβλημα της σημερινής πραγματικότητας. Η μεταρρύθμιση αυτή είναι ό,τι τολμηρότερο έχουμε δει στην πρόταση αυτή για το Σύνταγμα, και θα οδηγούσε σε ανεξάρτητη και αποτελεσματική δικαστική εξουσία.

Τέλος, το ανώτατο δημοσιοϋπαλληλικό σώμα, ένα μεικτό σώμα από δημοσίους υπαλλήλους καθώς και από ανθρώπους του ιδιωτικού τομέα, είναι μια ιδέα που υπάρχει σε πολλές άλλες χώρες και μπορεί να βοηθήσει στην αναγκαία χειραφέτηση του δημοσίου τομέα, ώστε να τον στρέψουμε συνειδητά στην κατεύθυνση της συνεχούς βελτίωσης των υπηρεσιών.

Η Συνταγματική Αναθεώρηση έχει καθυστερήσει πολύ. Αποτελεί βασικό πυλώνα μιας νέας πολιτικής πλατφόρμας που η χώρα έχει ανάγκη. Συμπληρώνεται από τις ριζικές αλλαγές στο Δημόσιο, από το νέο αναπτυξιακό μοντέλο, από την εμβάθυνση της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού κράτους, από την ισχυροποίηση της παιδείας και του πολιτισμού μας αλλά και από έναν νέο πατριωτισμό που είναι αναγκαίος για να τα πετύχουμε όλα αυτά.

Έναν πατριωτισμό που αναδεικνύει τις δυνάμεις που έχει η χώρα αλλά αναγνωρίζει και τους πραγματικούς (ρεαλιστικούς) περιορισμούς που πρέπει να σεβαστούμε. Αυτό θα οδηγήσει νομοτελειακά στο να θέσουμε τη Δικαιοσύνη ως το κύριο ζητούμενο, καθώς οι αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν θα είναι πάντα πολύ δύσκολες για ένα πολιτικό κατεστημένο εμποτισμένο με τον λαϊκισμό. Αξίζει τον κόπο να ενώσουμε τις φωνές μας, ανεξαρτήτως λοιπών πολιτικών αντιλήψεων, για να στηρίξουμε τις συγκεκριμένες αλλά και άλλες ενδεχομένως θέσεις από το προτεινόμενο από τους έξι Σύνταγμα. Αν τις πετύχουμε, θα έχουμε υπηρετήσει τα πραγματικά συμφέροντα της χώρας.

πηγή: «Καθημερινή», 20/6/2016

Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα

Χάρης Παμπούκης, Καθηγητής, τ. Υπουργός Επικρατείας

Εντός του πλαισίου της σκοπούμενης πλέον συνταγματικής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

αναθεώρησης, ένα από τα ζητήματα που προκύπτουν είναι η επιλογή ασυμβίβαστου μεταξύ της ιδιότητας του βουλευτή και εκείνης του υπουργού. Πιστεύω ότι τρεις κρίσιμες παρατηρήσεις θα βοηθήσουν την επιλογή εντός της σύγχρονης πολιτειακής πραγματικότητας:

α. Ο ρόλος του υπουργού είναι διττός. Να αποφασίζει και να οργανώνει την υλοποίηση των αποφάσεων της κυβέρνησης. Και είναι αλήθεια σήμερα ότι στις σύγχρονες δημοκρατίες το βάρος της απόφασης και της, κατά κύριο λόγο, νομοθετικής πρωτοβουλίας έχει μεταφερθεί για λόγους κυρίως ταχύτητας και αποτελεσματικότητας στο εκτελεστικό, στην κυβέρνηση και στους υπουργούς. Ο ρόλος της Βουλής και συνακόλουθα του βουλευτή είναι περισσότερο ελεγκτικός. Επομένως, η μη δυνατότητα επιλογής βουλευτή ως υπουργού παρέχει εχέγγυα καλύτερης και κυρίως διακριτής λειτουργίας των εξουσιών. Είναι ευνόητο ότι ο υπουργός θα πρέπει να λαμβάνει τις αποφάσεις του και να τις οργανώνει (εντός του πλαισίου της συλλογικής λειτουργίας της κυβέρνησης) με γνώμονα αφενός, το γενικό συμφέρον και αφετέρου, τη γνώση και την εμπειρία του ποια είναι η καλύτερη απόφαση με βάση τεχνοκρατικά πορίσματα και καλές πρακτικές.

β. Ο βουλευτής είναι πολιτικός. Και βέβαια είναι εξοπλισμένος με την άμεση λαϊκή νομιμοποίηση αλλά δεν είναι απαλλαγμένος από τα συνήθη βάρη της πολιτικής και κυρίως του στόχου που είναι η εκλογή του ή η επανεκλογή του. Και προφανώς αυτό δημιουργεί βάρη ή ακόμη και θεμιτές κατά κανόνα ή και αθέμιτες σε λίγες θλιβερές περιπτώσεις εξαρτήσεις που δεν συνάδουν με το γενικό συμφέρον. Βάρη με τη μορφή της εξάρτησης καταρχάς από απαιτήσεις της εκλογικής πελατείας (το γνωστό ρουσφέτι), αλλά και από τα μέσα προβολής, καθ' όσον σήμερα γνωρίζουμε ότι η εκλογή κάποιου γίνεται δυστυχώς με όρους αναγνωρισιμότητας κυρίως.

Το ασυμβίβαστο υπουργού και βουλευτή έχει και στο πεδίο αυτό ευεργετικά αποτελέσματα όχι μόνο για τη λειτουργία του πολιτεύματος και τη σωστή λήψη αποφάσεων, αλλά και για τον ίδιο τον βουλευτή που απαλλάσσεται του βάρους της υπουργικής προοπτικής. Δεν «ποντάρουν» σε πρόσωπα ώστε να δημιουργούνται εξαρτήσεις αν δεν υπάρχει προοπτική υπουργοποίησης και ανταπόδοσης. Ο τεχνοκράτης αντίθετα δεν είναι πολιτικός. Δεν ανήκει στο κλαμπ των «επαγγελματιών» της πολιτικής. Και αυτό τον απαλλάσσει από τα βάρη της πολιτικής κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Έχει επίσης συνήθως το πλεονέκτημα των επαγγελματικών εμπειριών (να έχει «κολλήσει ένσημα» όπως λέγεται και τα οποία οι βουλευτές σπανίως βρίσκουν τον χρόνο να «κολλήσουν»,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

κάτι απολύτως κατανοητό) και βέβαια είναι θεωρητικά – τέτοια θέσπιση επιβάλλεται να συνοδευθεί με σύστημα ακροάσεως και επιβεβαίωσης από τη Βουλή, γιατί και ο τεχνοκράτης μπορεί να έχει εξαρτήσεις άλλου είδους, που στο πλαίσιο της διαφάνειας θα πρέπει να γίνουν γνωστές πριν από την ανάληψη καθηκόντων του– πλέον ανεξάρτητος, γιατί στη λήψη των αποφάσεών του δεν θα έχει πρόβλημα να αναλάβει κόστος, εκλογικό κόστος, αφού δεν θα έχει το βάρος της προοπτικής της (επαν)εκλογής του.

γ. Έχω υποστηρίξει στο «Περί ελπίδας, Για ένα εθνικό σχέδιο υπέρβασης της κρίσης», (Λιβάνη, Αθήνα, 2015, σ. 186 επ.) ότι η κρίση επιβάλλει το μοντέλο αλλαγής της διακυβέρνησης ώστε να προσαρμοσθεί κατά το δυνατό στις νέες συνθήκες της παγκοσμιοποίησης. Και θα έλεγα η δημοκρατία –εν τέλει εδώ εντοπίζεται η νέα πρόκληση– ως μοντέλο οφείλει στις σύγχρονες συνθήκες να συνδυάσει τη δημοκρατική νομιμοποίηση και την αποτελεσματικότητα στη λήψη των αποφάσεων και στην υλοποίησή της. Η αυστηρότερη διάκριση των εξουσιών την οποία εξυπηρετεί καλύτερα ένα προεδρικό ή ένα ημιπροεδρικό μοντέλο διακυβέρνησης θα συμβάλει. Εξάλλου, η Ελλάδα της κρίσης, των δανείων και της ανέχειας χρειάζεται προεχόντως μία νέα αρχή. Σε αυτό το πλέον υψιπετές πλαίσιο του προεδρικού μοντέλου, με απευθείας εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας ως επικεφαλής του εκτελεστικού, ταιριάζει απόλυτα και το ασυμβίβαστο μεταξύ υπουργού και βουλευτή.

Για τους τρεις αυτούς λόγους (καλύτερη θεσμική ισορροπία, μεγαλύτερη ανεξαρτησία κατά τη λήψη της απόφασης, ποιοτικότερες αποφάσεις) κλίνω υπέρ της θέσπισης ασυμβίβαστου μεταξύ υπουργού και βουλευτή. Η διατύπωση που πρόσφατα προτάθηκε κυρίως από τους συναδέλφους καθηγητές Αλιβιζάτο, Γεραπετρίτη και Σπυρόπουλο («το αξίωμα του μέλους της κυβέρνησης είναι ασυμβίβαστο με την ιδιότητα του βουλευτή καθώς και με οποιοδήποτε άλλο αξίωμα, θέση ή έργο. Ο πρωθυπουργός, όμως, μπορεί να είναι βουλευτής. Μέλη της κυβέρνησης και υφυπουργοί δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι στις επόμενες της θητείας τους βουλευτικές εκλογές ούτε να εκλεγούν βουλευτές στην επόμενη Βουλή. Το κώλυμα αυτό δεν ισχύει για τον πρωθυπουργό») με βρίσκει απολύτως σύμφωνο και συνάδει με την αλλαγή της μορφής και της ουσίας του πολιτεύματος σε Προεδρική Δημοκρατία που ανταποκρίνεται καλύτερα στα κελεύσματα των προκλήσεων και των κινδύνων της περιεργα εξελισσόμενης εποχής της παγκοσμιοποίησης.

πηγή: «Καθημερινή», 20/6/2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί

Κώστας Χρυσόγονος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ

Η πρόταση για καθιέρωση ασυμβίβαστου μεταξύ βουλευτικής και υπουργικής ιδιότητας ακούγεται συχνά και από διάφορες πλευρές τα τελευταία χρόνια της κρίσης στην Ελλάδα. Κατά τη συλλογιστική αυτή, θα ήταν προτιμότερη η στελέχωση των κυβερνήσεων με τεχνοκράτες, κατά τεκμήριο λιγότερο επιρρεπείς από τους (εκλεγμένους με ψήφο προτίμησης) βουλευτές σε πελατειακούς πειρασμούς και γενικότερα σε λογικές πολιτικού κόστους (ή οφέλους), με ελπιζόμενο αποτέλεσμα να αποδειχθούν περισσότερο ωφέλιμοι για τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της χώρας. Η προβληματική δεν καλύπτει το πρόσωπο του (εκάστοτε) πρωθυπουργού, ίσως επειδή εκείνος θεωρείται ότι εκφράζει τη λαϊκή βούληση, αφού συνήθως αναμένεται να είναι ηγέτης του πλειοψηφούντος κόμματος. Σε μια δεύτερη ανάγνωση, παρόμοιες προτάσεις ενδεχομένως υπονοούν ότι το ελληνικό πρόβλημα προέκυψε λόγω υπερβολικής δόσης δημοκρατίας ή, πάντως, λόγω υπερβολικής εξάρτησης της πολιτικής «τάξης» από τους ψηφοφόρους, και άρα αυτά χρειάζεται να περιορισθούν.

Πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί, από την οπτική γωνία του συγκριτικού συνταγματικού δικαίου, ότι ασυμβίβαστο μεταξύ βουλευτών και υπουργών είναι τουλάχιστον ασυνήθιστο σε κοινοβουλευτικά πολιτεύματα όπου η κυβέρνηση εξαρτάται από την εμπιστοσύνη του νομοθετικού σώματος και συνεπώς συναπαρτίζουν ένα, από πολιτική άποψη, ενιαίο κέντρο εξουσίας. Αντίθετα, το ασυμβίβαστο συναντάται στα περισσότερα ή σχεδόν σε όλα τα προεδρικά ή και ημιπροεδρικά συστήματα, όπου ο αρχηγός του κράτους εκλέγεται άμεσα από τον λαό και δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκη πολιτικά με την κοινοβουλευτική πλειοψηφία (βλ. Κ. Χρυσόγονου, «Πολιτειολογία», 2016, σ. 123 επ.). Κατάργηση όμως του κοινοβουλευτικού συστήματος στην Ελλάδα και αντικατάστασή του από ημιπροεδρικό ή προεδρικό δεν μπορεί να επιτευχθεί με αναθεώρηση του ισχύοντος Συντάγματος, επειδή θα προσέκρουε στον σκληρό πυρήνα μη αναθεωρητέων διατάξεων κατά το άρθρο 110 παρ. 1.

Εάν, εξάλλου, υποθέσουμε ότι διατηρείται το κοινοβουλευτικό σύστημα και παράλληλα εισάγεται το ασυμβίβαστο, εξαιρουμένου του πρωθυπουργού/αρχηγού κόμματος, τότε η πρακτική συνέπεια θα ήταν η ενίσχυση της υφιστάμενης ούτως ή άλλως εσωκομματικής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

ηγεμονίας. Οι τεχνοκράτες, δηλαδή δοτοί, υπουργοί θα καθίσταντο πολιτικά ανίσχυροι εντολοδόχοι του κομματικού ηγεμόνα και πρωθυπουργού, ενώ η άσκηση της εξουσίας θα αποκοπτόταν, ακόμη περισσότερο από όσο σήμερα, από την αντίστοιχη πολιτική ευθύνη. Όμως ο αρχηγοκεντρικός χαρακτήρας των κομμάτων βρίσκεται στο επίκεντρο του ελληνικού προβλήματος, αφού αυτά, αντί να λειτουργούν ως θεσμοποιημένοι οργανισμοί παραγωγής πολιτικής και ιδεολογίας σε συνθήκες δημόσιας διαβούλευσης, μεταλλάχθηκαν σε πελατειακές πυραμίδες που παράγουν οικογενειοκρατία, φαυλοκρατία, διαφθορά και τελικά χρεοκοπία, τόσο για τα ίδια όσο και για το κράτος.

Η Ελλάδα δεν πάσχει από υπερβολική δόση δημοκρατίας, αλλά αντιθέτως από έλλειψη επαρκούς κατοχύρωσης και, κυρίως, εφαρμογής των δημοκρατικών αρχών, ιδίως της εσωκομματικής δημοκρατίας. Το ζητούμενο δεν είναι άρα να περιορίσουμε περαιτέρω την επιρροή των πολιτών στον σχηματισμό της κρατικής βούλησης, στελεχώνοντας τις κυβερνήσεις με μη-αιρετούς, αλλά να αποκτήσουμε πολιτικά κόμματα η οργάνωση και δράση των οποίων θα εξυπηρετούν την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, όπως επιτάσσει το άρθρο 29 παρ. 1 του Συντάγματος, και όχι ιεραρχίες πολιτευτών ταγμένες στην υπεράσπιση κυρίως προσωπικών συμφερόντων (τους). Στο πλαίσιο αυτό, έχω την εντύπωση πως, αν θα ήταν επιθυμητή κάποια συνταγματική αλλαγή ως προς τη σύνθεση των κυβερνήσεων, εκείνη θα έπρεπε να συνίσταται μάλλον στην καθιέρωση της βουλευτικής ιδιότητας ως προϋπόθεσης για τον διορισμό σε υπουργική θέση, ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο των δοτών υπουργών.

Όσο για τη δημόσια διοίκηση, η βελτίωση της λειτουργικότητας και αποδοτικότητάς της δεν θα επιτευχθεί με την αποπολιτικοποίηση των πολιτικών προϊσταμένων των κλάδων της (δηλ. των υπουργών), αλλά με την ενίσχυση της αξιοκρατίας στο πραγματικά τεχνοκρατικό επίπεδο, δηλαδή σε εκείνο των δημοσίων υπαλλήλων. Και τούτο είναι ζήτημα όχι μόνο θέσπισης των κατάλληλων κανόνων, αλλά επίσης και αλλαγής νοοτροπίας των πολιτικών, των δημοσίων υπαλλήλων και τελικά όλων των πολιτών. Από αυτήν την άποψη, η κρίση αποτελεί (και) ευκαιρία. Μια άλλη Ελλάδα είναι εφικτή αν τη θέλουν οι Έλληνες.

πηγή: «Καθημερινή», 20/6/2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Αναθεώρηση και δημοψήφισμα

Κώστας Χρυσόγονος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ

Τον τελευταίο καιρό, στο πλαίσιο της συζήτησης για την αναθεώρηση του Συντάγματος, αναφέρθηκε το ενδεχόμενο διεξαγωγής σχετικού δημοψηφίσματος. Όπως όμως είχα τονίσει σε ανύποπτο χρόνο (βλ. Κ. Χρυσόγονου, Συνταγματικό Δίκαιο, α' έκδ. 2003, σ. 415 και β' έκδ. 2014, σ. 406) «σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να βρει έρεισμα στο άρθρο 44 παρ. 2 του Συντάγματος» (στο οποίο προβλέπεται ο θεσμός του δημοψηφίσματος) «η διεξαγωγή συνταγματικού δημοψηφίσματος, δηλαδή, σχετικού με θέσπιση, τροποποίηση ή κατάργηση συνταγματικών διατάξεων». Και τούτο διότι «η αναθεωρητική διαδικασία και τα όριά της προδιαγράφονται κατά τρόπο αποκλειστικό στο άρθρο 110 του Συντάγματος και οποιαδήποτε προσπάθεια παράκαμψής της με απευθείας επίκληση του λαού θα ισοδυναμούσε με απόπειρα κατάλυσης του Συντάγματος». Η μη πρόβλεψη δημοψηφίσματος στο πλαίσιο του άρθρου 110 δεν σημαίνει αποκλεισμό του εκλογικού σώματος από την αναθεωρητική διαδικασία. Ο λαός συμμετέχει σ' αυτή μέσω της ετυμηγορίας του στις βουλευτικές εκλογές, που μεσολαβούν υποχρεωτικά, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου αυτού, μεταξύ της διαπίστωσης της ανάγκης αναθεώρησης από τη Βουλή και της συντέλεσης της αναθεώρησης από την επόμενη (αναθεωρητική) Βουλή. Εάν μάλιστα η πρόταση αναθεώρησης που υπερψήφισε η προηγούμενη Βουλή θίγει καίρια πολιτικά ζητήματα, τότε οι εκλογές για την ανάδειξη της αναθεωρητικής Βουλής μπορούν να προσλάβουν οιονεί δημοψηφισματικό χαρακτήρα, δηλαδή η πολιτική αντιπαράθεση να επικεντρωθεί στην αναθεώρηση ή μη του Συντάγματος. Εξάλλου και το άρθρο 44 παρ. 2 δεν αφήνει περιθώριο διεξαγωγής δημοψηφίσματος με αντικείμενο είτε την αναθεώρηση του Συντάγματος συνολικά είτε επιμέρους πτυχές της, αφού αυτή δεν είναι ούτε «ψηφισμένο νομοσχέδιο», ούτε όμως και «κρίσιμο εθνικό θέμα» γενικά και αόριστα, αλλά συνταγματικό θέμα ειδικά και συγκεκριμένα.

Η προκήρυξη μάλιστα «συμβουλευτικού» δημοψηφίσματος με αντικείμενο ίσως κάποιες «θεμελιακές διλημματικές επιλογές» σχετικές με συνταγματικές διατάξεις θα άνοιγε τον ασκό του Αιόλου, αφού κάποιοι θα μπορούσαν αύριο να μπουκνουν π.χ. στον πειρασμό να θέσουν και ζήτημα επαναφοράς της

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

βασίλειας. Σε κάθε περίπτωση δημοψήφισμα μπορεί να προκηρυχθεί, σύμφωνα με το άρθρο 44 του Συντάγματος, μόνο με προεδρικό διάταγμα.

Ο γενικός κανόνας για όλα τα προεδρικά διατάγματα (βλ. Κ. Χρυσόγονου, Συνταγματικό δίκαιο, β' έκδ. 2014, σ. 577) είναι ότι ο αρχηγός του κράτους περιορίζεται στον έλεγχο της προφανούς παρανομίας, περιλαμβανομένης και της αντισυνταγματικότητας, των σχετικών σχεδίων διατάγματος, τα οποία του υποβάλλουν οι εκάστοτε αρμόδιοι (και προσυπογράφοντες) υπουργοί. Δεδομένου λοιπόν ότι δημοψήφισμα σχετικό με συνταγματική αναθεώρηση είναι προδήλως αντισυνταγματικό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όχι μόνο δικαιούται αλλά και οφείλει να αρνηθεί να εκδώσει διάταγμα παρομοίου περιεχομένου.

πηγή: «Έθνος», 23/6/2016

Η δικτατορία του κατεπείγοντος

Πέτρος Ι. Παραράς, Επίτιμος Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου

Κυρίως κατά την τελευταία δεκαπενταετία, ο παράγοντας της ταχύτητας έχει κατακυριεύσει την όποια ανθρώπινη δραστηριότητα με την διαρκώς πολλαπλασιαζόμενη ροή γεγονότων και νέων καταστάσεων που αξιώνουν την άμεση νομοθετική παρέμβαση της Πολιτείας. Αναδύονται, λοιπόν, επείγοντα ζητήματα που πρέπει άμεσα να αντιμετωπισθούν με εφαρμογή ειδικών κοινοβουλευτικών διαδικασιών που για τους λόγους αυτούς προβλέπονται, ως «εξαίρεση», στα Συντάγματα. Η εξαίρεση δε αυτή αντιπαραβάλλεται με τον «κανόνα» που είναι εντός της Βουλής δημιουργικός και με χρονική άνεση αναπτυσσόμενος διάλογος μεταξύ των κομματικών παρατάξεων, προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή λύση και ο τελικά ψηφιζόμενος νόμος να έχει όλα τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται, ώστε να του εξασφαλίζουν διάρκεια και όχι εύκολες παρερμηνείες λόγω ασάφειας.

Όμως, ο παραπάνω κανόνας έχει γίνει τώρα η εξαίρεση και τα περισσότερα νομοσχέδια χαρακτηρίζονται από την Κυβέρνηση ως επείγοντα, ιδίως δε κατεπείγοντα, και ψηφίζονται με την ειδική διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 76 παρ. 4 του Συντ. και 109ΚΒ, έστω και αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις άμεσης ανάγκης, ακριβώς διότι ο νομοθέτης πολλές φορές πιέζεται να ικανοποιήσει πάραυτα αιτήματα των ενδιαφερομένων. Συντομεύεται έτσι στο ελάχιστο ο χρόνος συζήτησης μέσα στη Βουλή. Ούτε όμως και η «πολυτέλεια» αυτή τηρείται, οσάκις η

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Κυβέρνηση, ανελέγκτως, θέλει να νομοθετήσει κυριολεκτικώς την επόμενη ημέρα, οπότε παρακάμπτεται και η Βουλή. Προσφεύγει, δηλαδή, στην προσφιλή μέθοδο των Πράξεων νομοθετικού περιεχομένου, των οποίων όμως η έκδοση προβλέπεται στο άρθρο 44Σ μόνον εφόσον υπάρχει «εξαιρετικώς επείγουσα ανάγκη». Και είναι γνωστό ότι την τελευταία εξαετία έχουν εκδοθεί περισσότερες από ογδόντα τέτοιες Πράξεις. Έτσι, αποφεύγεται κάθε οχληρή συζήτηση από την αντιπολίτευση και η Βουλή ψηφίζει, χωρίς να βουλεύεται, νομοσχέδια ή κυρώνει ΠΝΠ, επειδή η Κυβέρνηση επικαλείται απλώς την άμεση ανάγκη νομοθέτησης.

Το φαινόμενο αυτό είναι πάντως γενικότερο και συνδέεται με το ότι τα τελευταία χρόνια οι κοινωνίες βιώνουν. λόγω και της οικονομικής κρίσης, σε καθεστώς διαρκούς έντασης. Στη Γαλλία, για παράδειγμα, περίπου μέχρι το 2006 για το 30% των νομοσχεδίων ακολουθήθηκε η διαδικασία του επείγοντος, το 2008 όλα τα νομοσχέδια, πλην δύο, ψηφίστηκαν με την διαδικασία αυτή και έκτοτε, μέχρι το 2012, το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται στο 65%!

Η συνέπεια είναι ότι δεν ανευρίσκονται πλέον τα κύρια ποιοτικά στοιχεία που πρέπει να χαρακτηρίζουν το κείμενο του νόμου, δηλαδή η «προσβασιμότητα» (κείμενο άμεσα προσιτό για ανάγνωση από κάθε ενδιαφερόμενο λόγω της αξιούμενης «διαφάνειας»), η «σαφήνεια» (ο κανόνας να είναι άμεσα αντιληπτός από τους περισσότερους χωρίς αμφισημίες) και το «κατανοητό» (οι αποδέκτες να μπορούν να αντιληφθούν τα εντεύθεν δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους). Είναι σημαντικό ότι οι παραπάνω τρεις θεμελιώδεις αρχές καλής νομοθέτησης έχουν χαρακτηριστεί από τη νομολογία του γαλλικού Συνταγματικού Συμβουλίου (Δικαστηρίου), τουλάχιστον από το 1999, ως συνταγματικής περιωπής, ώστε η μη τήρησή τους να άγει σε αντισυνταγματικότητα του σχετικού νόμου. Σκεφθείτε τι θα έλεγε το Δικαστήριο αυτό αν είχε μπροστά του νόμο με 7.500 σελίδες που η διαδικασία ψήφισής του διήρκεσε το πολύ τρεις ημέρες! Μάλλον θα νομολογούσε ότι στη Χώρα αυτή δεν υπάρχει Δημοκρατία.

πηγή: «Καθημερινή», 24/6/2016

Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές

Γιάννης Δρόσος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στη Νομική Σχολή Αθηνών

Στο έβδομο πια έτος εντός της κρίσης και των Μνημονίων η όλη έως εδώ πολιτεία μας επιβάλλει νέες θεωρήσεις και

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

των συνταγματικών δεδομένων. Όποιες δε και αν είναι οι εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά το αποτέλεσμα του βρετανικού δημοψηφίσματος, το ίδιο επιβάλλουν και αυτές. Η συζήτηση για την αναθεώρηση -στην ουσία της βαθύτατα πολιτική- έχει ήδη ανοίξει με πολλά επιμέρους θέματα που πρέπει να εξεταστούν με την ψυχρότερη νηφαλιότητα και τη μεγαλύτερη αίσθηση επικοινωνίας με την πραγματικότητα. Προς το παρόν περιορίζομαι σε ένα κεντρικό: τον ανασχηματισμό του πολιτικού συστήματος.

Η ουσία του ζητήματος βρίσκεται, νομίζω, στον ανασχεδιασμό της σχέσης της δημοκρατίας με την αποτελεσματικότητα της άσκησης της κυβερνητικής εξουσίας, σε εθνικές και διεθνείς συνθήκες όπου η άσκηση της κυβερνητικής εξουσίας λαμβάνει όλο και πιο έντονα “τεχνικά” χαρακτηριστικά, με ορατό τον κίνδυνο να κάνει τον αποδέκτη της -την κοινωνία και τον λαό- όλο πιο απόμακρο και όλο πιο εχθρικό προς την κυβερνητική εξουσία, όποια και αν είναι. Το δύσκολο ζήτημα είναι να βρεθούν συνταγματικές συνθήκες που να επιτρέπουν την αποτελεσματική διακυβέρνηση, όχι όμως με κόστος την απομάκρυνση από την έκφραση των λαϊκών προτιμήσεων και συναισθημάτων.

Νομίζω ότι η ιδέα της εισαγωγής του αναλογικού εκλογικού συστήματος, σε αναπόσπαστη όμως σύνδεση με την άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό, για πενταετή θητεία, με βάση πολιτικό πρόγραμμα και με αποφασιστικές αρμοδιότητες (μεταξύ των οποίων η εκπροσώπηση της χώρας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο) θα επέτρεπε την κοινοβουλευτική έκφραση περισσότερων πολιτικών ευαισθησιών χωρίς ο συνεπαγόμενος κοινοβουλευτικός κατακερματισμός να οδηγεί αναγκαστικά σε ακυβερνησία.

Ένα τέτοιο σχήμα, συνδυαζόμενο με ρυθμίσεις που θα παρεμπόδιζαν την διάβρωση της πολιτειακής πρακτικής από τις βαθιά εγκαθιδρυμένες δομές του πελατειακού συστήματος (π.χ. ένα προσωρινό κώλυμα εκλογιμότητας βουλευτών μετά, π.χ., τη δεύτερη συνεχή βουλευτική θητεία), θα μπορούσε να απελευθερώσει τη δημοκρατική πολιτική από μικροϋπολογισμούς και καθημερινότητες αναδεικνύοντας και ενισχύοντας το περιεχόμενό της.

Όμως, πριν έρθει η ώρα των συνταγματικών λεπτομερειών, για να είναι γόνιμη μια συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση είναι αναγκαία μερικά αφετηριακά ξεκαθαρίσματα, ώστε τουλάχιστον να είναι σαφής η πολιτική αξία και ουσία των όποιων προτάσεων.

Ένας τεχνοκράτης, δεν θα βρεθεί ένας τεχνοκράτης...

Στη σημερινή συζήτηση για την αναθεώρηση δείχνει να

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

διαγράφονται δύο γενικότερες τάσεις. Η μία θεμελιώνεται στην ψευδαίσθηση ότι αιτία της κρίσης και της αδυναμίας να εξέλθουμε από αυτήν είναι η πληθμονή της πολιτικής, είναι η ίδια η πολιτική και οι πολιτικοί -στη χώρα μας η δημοκρατική πολιτική και οι δημοκρατικά εκλεγμένοι πολιτικοί. Όχι η κακή, η στρεβλή πολιτική, αλλά καθεαυτήν η πολιτική.

Σε μια μακρινή παραλλαγή του αλήστου (και αποτρόπαιης) μνήμης “Ένας λοχίας, δεν θα βρεθεί ένας λοχίας...” εξορκίζεται η δημοκρατική πολιτική ή γίνεται ανεκτή περίπτωση σαν παράπλευρη απώλεια -collateral damage- στη λειτουργία του πολιτικού συστήματος, όχι σαν το αναγκαίο για μια πολιτικά ελεύθερη κοινωνία δημοκρατικό αντίτιμο.

Την παραπάνω τάση αποτυπώνουν προτάσεις που ως βαθύτερο θεμέλιο έχουν μια συνεχή υποβάθμιση της διαλεκτικής σχέσης ανάμεσα στους πολίτες (έστω πονηρούς ή εθελοτυφλούντες) και στην πολιτειακή εξουσία (έστω κατά βάση πελατειακή). Το παράδειγμα του Γιαννίτση, ενός “τεχνοκράτη” που διείδε την ορθή κατεύθυνση αλλά προσέκρουσε σε αδιαπέραστα τείχη συμφερόντων και τελικώς ο πρωθυπουργός του τον άδειασε (αυτό το τελευταίο δεν πολυλέγεται), γαλβανίζει την τάση αυτή, όπως και άλλα παραδείγματα “τεχνοκρατών” -δηλαδή μη προερχομένων από την πολιτική τάξη- αποτελεσματικών υπουργών, οι οποίοι όμως βασίστηκαν σε σθεναρή πολιτική στήριξη (πράγμα που επίσης δεν πολυτονίζεται).

Η τάση αυτή εκδηλώνεται, π.χ., στην πρόταση για αποσύνδεση της ιδιότητας του υπουργού από εκείνη του βουλευτή. Η πρόταση αυτή, πέραν ενός ναρκισσισμού διαφόρων PhD, κατόχων καθηγητικών εδρών, executives σοβαρών εταιρειών κ.τ.τ., πολύ βεβαίων για τη γενική πολιτική αξία των ειδικών γνώσεων που αυτοί και μόνον φέρουν, ζητάει την αποσύνδεση του υπουργού από τους άμεσους αποδέκτες των πράξεών τους, δηλαδή από τους πολίτες και την κοινωνία, ενώ εναποθέτει πονηρά την υποστήριξή τους σε ένα σώμα από βουλευτές - πολιτικούς δεσμώτες, αρμόδιο μόνο να εγκρίνει με κάποια μεταμοντέρνα *acclamatio* την κυβερνητική πράξη και μετά να πασχίζει να την καταστήσει αρεστή στους εκλογείς.

Η ίδια αντίληψη αποτυπώνεται και σε προτάσεις που οδηγούν σε αδυναμία της Βουλής να διαλυθεί, ακόμη και αν το επιθυμεί η πλειοψηφία της.

Όπως το υποζύγιο επιτάσσεται για να μεταφέρει τα όπλα στο μέτωπο, έτσι και η Βουλή επιτάσσεται για να “ψηφίζει” τα νομοσχέδια που θα της επιρρίπτονται, εκούσα - άκουσα, γιατί δεν θα μπορεί ούτε να παραιτηθεί. Κι αν ο βουλευτής, εκμανείς που δεν τον αφήνουν ούτε να τα μαζέψει και να

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

φύγει, δεν ψηφίζει τους νόμους; Θα ακυρωθεί η άρνησή του ως καταχρηστική άσκηση της λαϊκής κυριαρχίας; Παρόμοια αντίληψη απηχείται και στην πρόταση για την κατάργηση των Αρείου Πάγου και του Συμβουλίου της Επικρατείας, και την αντικατάστασή τους από ένα ελληνικής κοπής Supreme Court, απαρτιζόμενο κατά τα δύο τρίτα από δικαστές αλλά και κατά ένα τρίτο από *Νομικούς εγνωσμένης πείρας*” (αποδεικνυόμενης πώς; π.χ. με αριθμό άρθρων; δημοσίων εμφανίσεων; παραπομπών;).

Η πρόταση ουσιαστικά οδηγεί στο να μετακυλιστεί το πολιτικό κόστος δύσκολων αποφάσεων σε χώρους ξένους προς τη δημοκρατική πολιτική ευθύνη. Οδηγεί ευθέως στην υποκατάσταση του δημοκρατικού ελέγχου από ένα δικαστικόμορφο σύστημα εντολών, όπου δικαστές και “τεχνοκράτες” θα υπαγορεύουν ανέλεγκτα ως νομικές και μάλιστα συνταγματικές αναγκαιότητες ό,τι τους φωτίσει ο Θεός, ενώ ταυτόχρονα θέτει σε συνολική, μηδενιστική σχεδόν, αμφισβήτηση την όλη συγκρότηση της Δικαιοσύνης στη χώρα μας.

Παρόμοια αντίληψη διέπει και την πρόταση για κατάργηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του οποίου προτείνεται η εκκλάτιση των δικαστικών αρμοδιοτήτων και η υποβάθμιση σε μία “ελεγκτική αρχή”, μειοψηφικά απαρτιζόμενη από δικαστές, τελικά απλώς γνωμοδοτική, που πρέπει μάλιστα “υποχρεωτικά” να συνεργάζεται με ημεδαπούς ή αλλοδαπούς ελεγκτικούς οίκους.

Πρόκειται για χαρακτηριστικά δείγματα πολιτικής αφέλειας. Η ευθεία συνάντηση με την κοινωνία και την πολιτική της έκφραση, που είναι κυρίως το εκλογικό σώμα, κάποτε θα έρθει, αναγκαστικά. Το βρετανικό δημοψήφισμα είναι μια ακόμη υπόμνηση αυτής της αλήθειας.

Συνταγματικές ανοησίες...

Σε εντελώς αντίθετη κατεύθυνση κινείται μια άλλη τάση, ράκος και θλιβερή απόπειρα συνέχισης της αφόρητης “αντιμνημονιακής” συνταγματολογίας των πρώτων μνημονιακών ετών. Η τάση αυτή, λιγότερο διαδεδομένη από την αρχετυπική μορφή της των ετών 2010-2013 ή 2014, πάντοτε θορυβώδης όμως, με φανφαρονισμούς, βεβαιότητες και αξία βαρουφακική καλλιεργεί την ψευδαίσθηση ότι την κρίση και τις συνέπειές της θα τα απέτρεπε η αντίθετη προς αυτά ψήφος, κοινοβουλευτική, εκλογική ή δημοψηφισματική. Θα συμφωνούμε δηλαδή, όλοι μαζί, ότι τα Μνημόνια είναι κακά πράγματα, θα τα καταργούμε και το χρέος θα φεύγει και η άνοιξη θα έρχεται.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

Όμως η κατάργηση των Μνημονίων δεν διορθώνει το κακό, γιατί το κακό είναι τα άδεια ταμεία, και αυτά δεν τα γεμίζει ούτε η δημοψηφισματική αποδοκιμασία των Μνημονίων ούτε η “κανονιστική πυκνότητα” των κοινωνικών δικαιωμάτων. Την παραπάνω απλή αλήθεια την κατάλαβε περισσότερο από κάθε επαναστατημένη συνταγματική συνείδηση ο ελληνικός λαός, όπως απέδειξε με την ψήφο του σταθερά, ιδίως όμως στις εκλογές που επακολούθησαν το δημοψήφισμα του 2015.

Η τάση αυτή, αν δεν είναι μια δημοκρατικίστικη μεταφυσική ουτοπία που κουβαλάει το άδειο Κιβώτιο θέτοντας στη θέση του παντοδύναμου Θεού τον παντοδύναμο Λαό, είναι σκέτη δημαγωγία: στην μπαϊλντισμένη χώρα, με ανθρώπους που παραπαίουν ανάμεσα στο άγχος, την οργή και την ελπίδα, δηλαδή πάνω - κάτω σε όλους μας, κολακεύει τον θυμό, χτίζει στην απελπισία, κατασκευάζει ψεύτικους εχθρούς και μάταιες ελπίδες, τυφλαγωγεί χωρίς έρμα και χωρίς διέξοδο.

Κατά τα λοιπά, όπως είπαμε, η συζήτηση -και η πολιτική σύγκρουση- για μια νέα συνταγματική αρχιτεκτονική της χώρας μόλις άρχισε.

πηγή: «Αυγή», 26/6/2016

Πρόεδρος και Δημοκρατία

Πάσχος Μανδραβέλης, δημοσιογράφος

Η διετία 1988-1989 ήταν μια δύσκολη περίοδος της μεταπολιτευτικής δημοκρατίας. Το ΠΑΣΟΚ, που το 1985 είχε κερδίσει τις εκλογές με 46%, βυθιζόταν στα σκάνδαλα και υπήρχε η αίσθηση «δυσαρμονίας της Βουλής προς το λαϊκό αίσθημα». Βεβαίως, δεν υπάρχει μονάδα μέτρησης της δυσαρμονίας, αλλά τότε αυτό έλεγαν όλες οι εφημερίδες. Δεν γνωρίζουμε πώς θα ήταν η ιστορία εάν δεν γινόταν η αναθεώρηση του 1986, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής παρέμενε Πρόεδρος και αποφάσιζε την πρόωρη διάλυση της Βουλής. Μπορούμε να φανταστούμε όμως τον επικίνδυνο διχασμό της ελληνικής κοινωνίας, αν ένας Δεξιός πρόεδρος καθαιρούσε έναν σοσιαλιστή πρωθυπουργό, σε μια εποχή που τα πολιτικά πάθη ήταν οξυμένα. Θα ήταν ένας διχασμός άσκοπος (αφού τον Ιούνιο του 1989 έγιναν εκλογές τις οποίες κέρδισε η Ν.Δ.), αλλά πολύ πραγματικός. Η δυσαρμονία δεν ήταν όσο μεγάλη την παρουσίαζαν οι εκδότες της εποχής. Το ΠΑΣΟΚ πήρε 39% του εκλογικού σώματος και η Ν.Δ. 44%. Η διαφορά των πέντε μονάδων ήταν όσο περίπου και το 1985 (46% το ΠΑΣΟΚ και 41% η Ν.Δ.) και μικρότερη των επτά μονάδων που εμφανίστηκε στις εντελώς άκαιρες εκλογές του 2015.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Το πρόβλημα με τη δυσαρμονία είναι πως δεν αποτελεί ακριβή επιστήμη. Ούτε ξέρουμε πόση χρειάζεται για να κινηθεί ένας «σοφός» Πρόεδρος της Δημοκρατίας για να διαλύσει την εκλεγμένη από τον λαό Βουλή.

Υπήρχε, επί παραδείγματι, δυσαρμονία της Βουλής προς το λαϊκό αίσθημα το καλοκαίρι του 2011, όταν οι «Αγανακτισμένοι» πλημμύριζαν τις πλατείες και ζητούσαν «να καεί η Βουλή»; Προφανώς, και το απέδειξαν οι εκλογές του 2012, όταν το ΠΑΣΟΚ έπεσε στο 12%. Ομως πρέπει να σκεφτούμε και αντίστροφα: οι ίδιες εκλογές ανέδειξαν μια πλειοψηφία που ακολούθησε την ίδια ακριβώς πολιτική με άλλα πρόσωπα και όχι αυτό που ήθελαν οι συγκεντρωθέντες στις πλατείες. Και αλήθεια: πού θα βρισκόταν σήμερα η χώρα εάν εκείνος ο «σοφός» Πρόεδρος διέλυε πρόωρα τη Βουλή και δεν περνούσε το μεσοπρόθεσμο, αυτό για το οποίο διάφορα αριστεροδεξιά τάγματα εφόδου έκαναν μπλόκα στους δρόμους για να μην επιτρέψουν στους βουλευτές να ψηφίσουν;

Κατανομή ευθύνης

Η πολιτική όπως και η ζωή είναι τόσο σύνθετη διαδικασία που ποτέ δεν μπορούμε να ξεχωρίσουμε με ασφάλεια εκ των προτέρων τις «καλές» από τις «κακές» αποφάσεις· απλώς λουζόμαστε τα επέκεινα. Αυτό που εξασφαλίζει η Δημοκρατία δεν είναι η παραγωγή «καλών» αποφάσεων εσαεί, αλλά η νομιμοποίησή τους, δηλαδή η κατανομή της ευθύνης. Πολλοί σήμερα χτυπούν το κεφάλι τους στον τοίχο επειδή εξέλεξαν τον ΣΥΡΙΖΑ στη διακυβέρνηση της χώρας, αλλά είναι το δικό τους κεφάλι. Δεν νομιμοποιούνται να σπάσουν το κεφάλι κάποιου άλλου για την απόφαση που πήρε ερήμην τους. Βεβαίως, ουδέποτε στη Δημοκρατία υπάρχει πλήρης αντιστοιχία του λαϊκού αισθήματος με τη σύνθεση της Βουλής ή τις κυβερνητικές αποφάσεις. Η δυσαρμονία αρχίζει να διογκώνεται από το πρώτο έτος. Αλλά αυτό είναι κάτι με το οποίο πρέπει να ζήσουμε ώστε να έχουμε σταθερούς εκλογικούς κύκλους, για να μπορέσουν οι κυβερνήσεις να ξεδιπλώσουν σε βάθος χρόνου την πολιτική τους.

Ενα από τα βασικά και επαρκώς αιτιολογημένα επιχειρήματα υπέρ των προνομίων του Προέδρου είναι ότι μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 1985 ενισχύθηκε υπερβολικά η εξουσία του πρωθυπουργού.

Δημιουργήθηκε ένας πόλος υπερεξουσίας, χωρίς αντίβαρο, στο Μέγαρο Μαξίμου. Αυτό είναι αληθές. Η εκτελεστική εξουσία σήμερα ελέγχει τις άλλες δύο, με τον πρωθυπουργό στον ρόλο του παντοκράτορα. Γι' αυτό κάποιοι σαν τον κ. Γιώργο Κατρούγκαλο προτείνουν –ως συνήθως απερίσκεπτα– την εκλογή Προέδρου από τον λαό, έτσι ώστε να υπάρχει διχασμός της εκτελεστικής εξουσίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

μεταξύ δύο προσώπων. Μόνο που δι' αυτού του τρόπου κινδυνεύουμε στις αυθαιρεσίες του πρωθυπουργού, να προστεθούν οι αυθαιρεσίες του Προέδρου και οι δύο κεφαλές της εκτελεστικής εξουσίας να τσακώνονται για τις προνομίες τους και τίποτε να μην προχωρεί στον τόπο.

Οι τρεις εξουσίες

Το πρόβλημα όμως από την πρόταση Κατρούγκαλου δεν είναι η συνήθης απερισκεψία που μαστίζει τον ΣΥΡΙΖΑ και όσων συμάζεψε για να κυβερνήσει. Είναι και το γεγονός πως και αυτή η πρόταση επικεντρώνεται στην εκτελεστική εξουσία, σαν να μην υπάρχουν οι άλλες δύο. Το πρόβλημα της Δημοκρατίας μας μετά το 1985 δεν είναι πως ο πρωθυπουργός έγινε πολύ ισχυρός, αλλά πως οι άλλες δύο εξουσίες παραμένουν ανίσχυρες. Η Δικαιοσύνη εξακολουθεί –ειδικά το τελευταίο διάστημα– να είναι παρακολούθημα της κυβέρνησης, ενώ το Κοινοβούλιο διά των πειθαρχημένων κοινοβουλευτικών ομάδων καταπίνει και υπερψηφίζει αδιάβαστα νομοσχέδια και δεν ασκεί κανέναν ελεγκτικό του ρόλο. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι υπουργοί δεν πατάνε καν πλέον στο Κοινοβούλιο για να απαντήσουν σε ερωτήσεις και οι βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ πουλούν αέρα κοπανιστό για δημοκρατία, συμμετοχή, λογοδοσία και άλλα ηχηρά όσο και κούφια λόγια.

Συνεπώς, δεν χρειάζεται κάποιος Πρόεδρος με εξουσίες για να σταθμιστεί η υπερεξουσία του πρωθυπουργού. Πρέπει να λειτουργήσει καθ' ολοκληρίαν η Δημοκρατία. Θα πρέπει να έχει βουλευτές που θα βουλεύονται αντί να υπερψηφίζουν τυφλά, δικαστές που θα δικάζουν χωρίς την έγνοια της κυβερνητικής ευαρέσκειας, ανεξάρτητες αρχές που θα ελέγχουν χωρίς να ελέγχονται από τους υπουργούς, ένα σύστημα ελέγχων και ισορροπιών που κάνει τη δημοκρατία παραγωγική.

Γράφαμε και παλιότερα ότι στο κλασικό έργο του «Η Δημοκρατία στην Αμερική» ο Αλεξίς ντε Τοκβίλ επιχειρηματολογεί ότι η δημοκρατία δεν είναι καλό πολίτευμα επειδή προσφέρει άμεσες λύσεις, αλλά επειδή μακροχρόνια προσφέρει βιώσιμα αποτελέσματα. «Τα μειονεκτήματά της ανακαλύπτονται ύστερα από πολύ χρόνο». Το μεγάλο πλεονέκτημα της Δημοκρατίας είναι ότι διαπαιδαγωγεί την κοινωνία στην εξεύρεση λύσεων. Η Δημοκρατία δεν παρέχει ψάρια, αλλά μαθαίνει στο κοινωνικό σύνολο να ψαρεύει. Δεν εκλέγει πάντα τους καλύτερους, αλλά διά της δοκιμής και του λάθους φτιάχνει εκείνους τους θεσμούς που εξασφαλίζουν ότι ακόμη και οι χειρότεροι δεν θα κάνουν ανεπανόρθωτη ζημιά στο κοινωνικό σύνολο. Αρκεί σε κάθε κρίση να βγαίνουν τα ορθά συμπεράσματα· και το λανθασμένο συμπέρασμα εν

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

προκειμένω δεν είναι ότι μας έλειψαν οι ηγέτες, αλλά ότι είχαμε περισσότερους απ' όσους μας έπρεπε, με αποτέλεσμα να ατονήσουν οι θεσμοί.

Συνεπώς, ένα δημοκρατικό αλλά και λειτουργικό Σύνταγμα δεν πρέπει να προσανατολίζεται σε θυλάκους αυθαίρετης εξουσίας, ούτε καν με τη λαϊκή ψήφο, αλλά στη δημιουργία θεσμών ελέγχων και σταθμίσεων των τριών εξουσιών. Πρέπει να ενισχύσει τις δύο ατροφικές εξουσίες της χώρας και να αποκεντρώσει την υπερτροφική εκτελεστική εξουσία δίνοντας αρμοδιότητες με δυνατότητα φορολόγησης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, αυτονομία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ιδιωτικοποίηση των δραστηριοτήτων που ανήκουν στην αγορά κ.ά.

πηγή: «Καθημερινή», 26/6/2016

Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος

Ιωάννης Βαρβιτσιώτης, πρώην υπουργός, γενικός εισηγητής της ΝΔ κατά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001

Βρισκόμαστε μπροστά, σύμφωνα με τις δηλώσεις των αρχηγών όλων σχεδόν των κομμάτων, στην αναθεώρηση του Συντάγματος. Για να είναι όμως δυνατόν η αναθεώρηση να πραγματοποιηθεί, απαιτείται ευρεία συναίνεση μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων του τόπου μας. Δεν είμαι, όμως, αισιόδοξος ότι το ιδιαίτερος πολωμένο πολιτικό κλίμα αφήνει πολλά περιθώρια για την ύπαρξη συναίνεσης. Το άρθρο 110 του Συντάγματος απαιτεί σε δύο συνεχόμενες Βουλές δύο ψηφοφορίες η μία των οποίων απαιτεί πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των μελών της Βουλής (180 ψήφοι).

Για να μη χαθεί η παρούσα ευκαιρία, τα κόμματα θα πρέπει να αποφασίσουν την αναθεώρηση περιορισμένου αριθμού συνταγματικών διατάξεων για τις οποίες έχει εκδηλωθεί ταύτιση απόψεων μεταξύ κυβερνητική πλειοψηφίας και αντιπολίτευσης. Στις διατάξεις αυτές περιλαμβάνονται τα άρθρα 86 και 62, που ρυθμίζουν την ποινική ευθύνη των υπουργών και τη βουλευτική ασυλία αντιστοίχως.

Για την ποινική ευθύνη υπουργών θα πρέπει να ιεραρχηθούν δύο αρχές. Η πρώτη ότι η οποιαδήποτε διατύπωση δεν πρέπει να οδηγεί στην ατιμωρησία του αδιοπραγήσαντος υπουργού και η δεύτερη ότι είναι αναγκαία η προστασία του υπουργού από ενέργειες κακοήθους πολίτη, διότι σε ενάντια περίπτωση είναι πιθανό ο υπουργός να υπογράψει μόνον τα απολύτως τυπικά έγγραφα και να μη λαμβάνει καμία πρωτοβουλία, για να αισθάνεται ασφαλής στο μέλλον. Το σημερινό καθεστώς έχει δύο ασθενή σημεία: τη σύντομη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

αποσβεστική προθεσμία για την άσκηση της δίωξης και την παραπομπή από την ίδια τη Βουλή. Για μεν την αποσβεστική προθεσμία εκτιμώ ότι θα πρέπει να αποσυνδεθεί από το πότε διεπράχθη το αδίκημα και προκειμένου περί κακουργηματικής πράξης να είναι πενταετής μετά τη λήξη της υπουργικής ιδιότητας, κατά τη διάρκεια της οποίας ετελέσθη το αδίκημα. Για δε την αρμοδιότητα παραπομπής, θεωρώ απαράδεκτο να ασκείται η ποινική δίωξη από τη Βουλή. Πρέπει να ασκείται από δικαστικό συμβούλιο, που απαρτίζεται από δύο συμβούλους της Επικρατείας και τρεις αρεοπαγίτες, ο αρχαιότερος των οποίων εκτελεί χρέη προέδρου, και από έναν αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, που κληρώνονται σε συνεδρίαση της διασκέψεως των προέδρων της Βουλής. Προ της εισαγωγής του θέματος στο δικαστικό συμβούλιο θα πρέπει ο αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου να διεξάγει προκαταρκτική εξέταση, το δε εκδιδόμενο παραπεμπτικό πόρισμα να αποτελεί το σχετικό βούλευμα βάσει του οποίου ασκείται και η ποινική δίωξη.

Για τη βουλευτική ασυλία, η αοριστία της υφιστάμενης συνταγματικής διατύπωσης οδήγησε την ελληνική κοινοβουλευτική πρακτική να μην αίρει την ασυλία για όλα τα αδικήματα. Η αναθεώρηση πρέπει να προβλέπει ότι η προστασία δεν καταλαμβάνει αδικήματα που τελέστηκαν προ της εκλογής ούτε αδικήματα που δεν έχουν άμεση σχέση με πολιτική δραστηριότητα.

Οι ανωτέρω συνταγματικές παρεμβάσεις θα πρέπει να συνδυαστούν με νέες ρυθμίσεις, όπως ιδίως αυτές που αφορούν τη διάλυση της Βουλής λόγω αδυναμίας εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας και τη συγκρότηση των ανεξαρτήτων αρχών. Για το πρώτο ζήτημα όλοι συμφωνούν ότι είναι αναγκαία η αποσύνδεση της διαδικασίας της εκλογής του Προέδρου από τον βίο της Βουλής. Υπάρχουν πολλές εναλλακτικές ιδέες και εκτιμώ ότι δεν θα είναι δύσκολο να υπάρξει λύση κοινής αποδοχής, αποκλεισμένης βεβαίως της απευθείας εκλογής από τον λαό, διότι θα δημιουργούντο συνθήκες μεταβολής της μορφής του πολιτεύματος λόγω της άμεσης λαϊκής νομιμοποίησης που θα προέκυπτε. Για το δεύτερο ζήτημα τα τελευταία χρόνια δημιουργήθηκε αδιέξοδος και αδυναμία λειτουργίας των ανεξάρτητων αρχών λόγω της απαιτούμενης ομοφωνίας και, πάντως, πλειοψηφίας τεσσάρων πέμπτων των μελών της διασκέψεως των προέδρων της Βουλής. Φρονώ ότι η επιλογή πρέπει να ανατεθεί στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας από κατάλογο που θα υποβάλει η κυβέρνηση και τα κόμματα της αντιπολίτευσης, στον οποίο θα περιλαμβάνονται για κάθε θέση τρία πρόσωπα. Είναι αυτονόητο ότι αν και σε άλλα θέματα υπάρξει

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

ταύτιση απόψεων των κομμάτων θα πρέπει να περιληφθούν στην προσεχή αναθεώρηση.

πηγή: «Καθημερινή», 27/6/2016

Οι ασυλίες των πολιτικών

Ακρίτας Καϊδατζής, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Δεν υπάρχει το τέλειο ή ιδανικό σύνταγμα. Καλό σύνταγμα είναι αυτό που ταιριάζει στις συνθήκες –πολιτικές, κοινωνικές, πολιτισμικές– της κάθε χώρας. Άλλο σύνταγμα έχει ανάγκη, ας πούμε, η Ιρλανδία και άλλο η Νότιος Αφρική. Οποτε συζητάμε για θέσπιση ή αναθεώρηση ενός συντάγματος, χρειάζεται να έχουμε κατά νου τις συνθήκες αυτές.

Σχεδόν όλοι συμφωνούν ότι το σύνταγμά μας χρειάζεται αλλαγές. Κάποιοι μάλιστα προτείνουν να φτιάξουμε ένα καινούργιο από την αρχή. Προβληματικές ή άστοχες συνταγματικές ρυθμίσεις έχουμε, άλλωστε, αρκετές. Είναι όμως καλή ιδέα, στην παρούσα συγκυρία, να κινήσουμε την αναθεωρητική διαδικασία; Είναι δυνατόν, τη στιγμή που νομοθετούμε καθ' υπαγόρευση και υπό τον έλεγχο των δανειστών να πιστεύουμε πως θα φτιάξουμε ένα σύνταγμα που να απηχεί τη λαϊκή βούληση; Μια αναθεώρηση για τη διόρθωση αστοχιών μπορεί να καταλήξει σε ανατροπή εγγυήσεων και κατακτήσεων. Ο κίνδυνος, με άλλα λόγια, είναι μήπως μαζί με τα απόνερα πετάξουμε και το μωρό.

Και τι θα γίνει, θα πει κάποιος, με τα συνταγματικά «απόνερα»; Ρυθμίσεις που σχεδόν όλοι τις θεωρούν αποτυχημένες, που πρέπει ν' αλλάξουν. Όπως όσες θεσπίζουν ασυλίες για πολιτικούς, ιδίως το άρθρο 62 για το ακαταδίωκτο των βουλευτών και το άρθρο 86 για την ποινική ευθύνη των υπουργών.

Τι ισχύει σήμερα; Με την εξαίρεση των αυτόφωρων κακουργημάτων, ο βουλευτής δεν επιτρέπεται να συλληφθεί ή να διωχθεί, αν δεν δώσει άδεια η Βουλή. Ο υπουργός, για αδίκημα που τέλεσε κατά την άσκηση των καθηκόντων του, διώκεται από τη Βουλή – όχι από εισαγγελέα. Και δικάζεται από ειδικό δικαστήριο. Σημαντική λεπτομέρεια: δίωξη επιτρέπεται μόνο μέχρι το τέλος της δεύτερης συνόδου της βουλευτικής περιόδου, που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος.

Σκοπός των ασυλιών είναι να αποτραπεί αυτό που έχει επικρατήσει να αποκαλείται «δικαστικοποίηση της πολιτικής ζωής», η μεταφορά των πολιτικών αντιπαραθέσεων στις δικαστικές αίθουσες. Το εγγενές μειονέκτημα, ότι οι ίδιοι οι πολιτικοί αποφασίζουν αν

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

κάποιος θα παραπεμφθεί στη Δικαιοσύνη, αντισταθμίζεται αν το πολίτευμα λειτουργεί με στοιχειώδη επάρκεια επιτρέποντας την εναλλαγή των πλειοψηφιών. Και, αν το δούμε αντιστρόφως, γίνεται πλεονέκτημα: Όσο η απόφαση ανήκει στους πολιτικούς, οι δικαστές απαλλάσσονται από το βάρος της σχετικής ευθύνης και αποτρέπεται η «πολιτικοποίηση της Δικαιοσύνης».

Καθαυτές, επομένως, οι ρυθμίσεις, τουλάχιστον επί της αρχής, δεν είναι τόσο εξωφρενικές όσο ενίοτε παρουσιάζονται. Κάποιου είδους πολιτικές ασυλίες ή προνόμια αναγνωρίζονται, άλλωστε, στα περισσότερα συνταγματικά κράτη. Το πρόβλημα έγκειται στην – διαχρονικά, απογοητευτική – εφαρμογή των ρυθμίσεων από το πολιτικό σύστημα (οι συνθήκες, που λέγαμε στην αρχή): Η ελληνική πολιτική τάξη συστηματικά υπερ-ερμηνεύει, παρερμηνεύει και, εν τέλει, καταχράται τις ασυλίες που της παρέχει το Σύνταγμα. Γι' αυτό και έχουν βρει τόση απήχηση οι προτάσεις για ριζικό περιορισμό ή ακόμη και κατάργησή τους.

Σε σχέση όμως με τις προτάσεις αυτές ανακύπτει μια σειρά από ερωτήματα, που εντείνονται από τη συγκυρία: Μήπως το ήδη απαξιωμένο πολιτικό σύστημα αποδυναμωθεί ακόμα περισσότερο έναντι της οικονομικής εξουσίας; Μήπως το δικαστικό σώμα αποδειχθεί ανέτοιμο να επωμιστεί το βάρος της ευθύνης για τη δίωξη πολιτικών; Δεν αποτελεί τελικά ψευδαίσθηση πως τα δομικά προβλήματα του πολιτικού συστήματος μπορούν να αλλάξουν με συνταγματικές μεταρρυθμίσεις; Και κάτι ακόμη: δεν είναι αντιφατικό να καταργούμε προνόμια υπέρ των πολιτικών την ίδια στιγμή που νομοθετούμε (είπαμε: καθ' υπαγόρευση) σκανδαλώδεις ασυλίες υπέρ οικονομικών παραγόντων;

Η συνταγματική αναθεώρηση, στην παρούσα συγκυρία, δεν είναι καθόλου καλή ιδέα: οι θεσμικοί πειραματισμοί κρύβουν κινδύνους. Εάν όμως ξεκινήσει, ίσως είναι καλή ιδέα να περιοριστεί σε διορθωτικές απλώς παρεμβάσεις αντί για ριζική ανατροπή των πολιτικών ασυλιών. Ίσως θα ήταν αρκετό, αφενός, να προβλεφθεί, κατά το αυστριακό πρότυπο, ότι οι εισαγγελείς μπορούν να διώκουν βουλευτές, κατά παρέκκλιση από τον κανόνα του ακαταδίωκτου, για πράξεις εμφανώς άσχετες με την πολιτική δραστηριότητά τους και, αφετέρου, να καταργηθεί η αποκλειστική προθεσμία για τη δίωξη των υπουργών.

πηγή: «Καθημερινή», 27/6/2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μείμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση

Πηνελόπη Φουντεδάκη, Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Η έκταση της πολυπλόκαμης κρίσης που ταλανίζει την ελληνική Πολιτεία, τόσο στο επίπεδο του κράτους όσο και στο επίπεδο της κοινωνίας, δημιουργεί συχνά σωρεία ψευδαισθήσεων για την εύκολη υπέρβασή της.

Η αναθεώρηση του Συντάγματος αποτελούσε, ήδη από το 1985, μόνιμη επωδό για την αντιμετώπιση κάθε μορφής θεσμικής στρέβλωσης και δυσλειτουργίας. Η αναθεώρηση του 2001 μας κληροδότησε ένα υπερμέγεθες Σύνταγμα χωρίς να επιλύσει το κείμενο πρόβλημα της χώρας: την πολιτική αναξιοπιστία. Οι αιτίες της κρίσης οφείλονται λιγότερο στις ρυθμίσεις του ισχύοντος Συντάγματος και περισσότερο στον τρόπο με τον οποίον παράγονται και εκτελούνται οι νόμοι από τη διοίκηση.

Η καλύτερη ποιότητα στην παραγωγή των κανόνων δικαίου, η αναξιοπιστία της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας και, τελικώς, η ανυποληψία στην οποία έχει περιέλθει το πολιτικό σύστημα, συνιστούν το μείζον πρόβλημα της Ελλάδας σήμερα. Η πολιτική αναξιοπιστία, ως διγλωσσία, αποτελεί ένα σταθερό στοιχείο του ελληνικού πολιτικού συστήματος. Η αναξιοπιστία αυτή συνδέεται και με το ζήτημα της ιδιαίτερης αντιμετώπισης των βουλευτών και των υπουργών από το νομικό μας σύστημα.

Η συνήθης σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο των δύο ιδιοτήτων, του βουλευτή και του υπουργού, έχει καταδείξει ότι οι υπουργοί ενδιαφέρονται, πολύ περισσότερο απ' ό,τι θα ήταν θεσμικώς ορθό, να εκμεταλλεύονται τον υπουργικό θώκο για να διευκολύνουν την επανεκλογή τους ως βουλευτές. Η αναγκαία ρήξη με τις πελατειακές σχέσεις και τα οργανωμένα συμφέροντα θα πρέπει να μας οδηγήσουν στη συνταγματική υιοθέτηση του διαχωρισμού των δύο ιδιοτήτων. Η σημερινή πραγματικότητα μας φέρνει ενώπιον μιας σύγχυσης, συχνής, μεταξύ της βουλευτικής και της υπουργικής ασυλίας, δύο θεσμών εντελώς διαφορετικών στη συνταγματική τάξη.

Η βουλευτική ασυλία, ως προέκταση της ελεύθερης εντολής, εμπεριέχει το ανεύθυνο και το ακαταδίωκτο. Το «ανεύθυνο» παρέχει στον βουλευτή απόλυτη προστασία από κάθε μορφή ευθύνης (ποινικής, πειθαρχικής, αστικής), ισχύει τόσο κατά τη διάρκεια της θητείας του όσο και μετά τη λήξη της και αφορά κάθε γνώμη ή ψήφο που δόθηκε κατά την εκτέλεση των βουλευτικών του καθηκόντων. Επ' αυτού δεν τίθεται ζήτημα αναθεώρησης του σχετικού άρθρου 61 του Συντάγματος. Το «ακαταδίωκτο» αποτελεί

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το Oakland, Brigadoon και το Κράτος Δικαίου», Mark Tushnet
- «Η συνταγματική αναθεώρηση», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Συνταγματική αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Πάνος Λαζαράτος
- «Η Αναθεώρηση, το δημοψήφισμα και η αδιόρθωτη κυβέρνηση», Χαράλαμπος Τσιλιώτης
- «Θεσμικοπολιτικός ρόλος, εκλογή, αρμοδιότητες», Θανάσης Διαμαντόπουλος
- «Ενίσχυση αρμοδιοτήτων μέχρις ενός ορίου», Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής
- «Η αναθεώρηση του Συντάγματος», Αλέξης Παπαχελάς
- «Εξαιρετικά επικίνδυνη η συντακτική εξουσία», Μιχάλης Σταθόπουλος
- «Αδιέξοδα με το Σύνταγμα;», Τάκης Βιδάλης
- «Η πρότασή μου για την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας», Ευάγγελος Μειμαράκης
- «Επιβεβλημένη η αναθεώρηση», Παναγής Βουρλούμης
- «Γιατί νέο Σύνταγμα; Και πώς», Γιώργος Κατρούγκαλος
- «Μήπως η συζήτηση για το Σύνταγμα ανήκει στον προηγούμενο αιώνα;», Νίκος Μαραντζίδης
- «Από τους πολιτικούς θα προέλθει η λύση», Λευτέρης Αυγενάκης
- «Γιατί είναι κοινό αίτημα η Συνταγματική Αναθεώρηση», Χάρης Θεοχάρης
- «Δημοκρατική νομιμοποίηση και αποτελεσματικότητα», Χάρης Παμπούκης
- «Πολιτικά ανίσχυροι οι τεχνοκράτες υπουργοί», Κώστας Χρυσόγονος
- «Αναθεώρηση και δημοψήφισμα», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η δικτατορία του κατεπείγοντος», Πέτρος Παραράς
- «Το έδαφος και ο λόγος για τις συνταγματικές αλλαγές», Γιάννης Δρόσος
- «Πρόεδρος και Δημοκρατία», Πάσχος Μανδραβέλης
- «Στους δικαστές ο πρώτος ρόλος», Ιωάννης Βαρβιτσιώτης
- «Οι ασυλίες των πολιτικών», Ακρίτας Καϊδατζής
- «Αναθεώρηση με λιτή διατύπωση», Πηνελόπη Φουντεδάκη

μορφή σχετικής προστασίας, αφού μπορεί να αρθεί με άδεια της Βουλής, ενώ δεν ισχύει για αυτόφωρα κακουργήματα.

Στο παρελθόν η Βουλή, με συντεχνιακή αντίληψη, αρνούταν σταθερά να επιτρέψει την άσκηση δίωξης. Σήμερα η καταστρατήγηση αυτή έχει παύσει να ισχύει, μένει όμως το ερώτημα, εάν η Βουλή σταθμίζει σωστά τη θεσμική εγγύηση του ακαταδίωκτου από τη μία, με τα δικαιώματα ατόμων που προσβάλλονται από πράξη του βουλευτή άσχετη με τη κοινοβουλευτική του δραστηριότητα. Η Ελλάδα έχει καταδικαστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο του Στρασβούργου, διότι κρίθηκε ότι σε συγκεκριμένες περιπτώσεις η μη δίωξη αφορούσε περιπτώσεις άσχετες με την πολιτική και κοινοβουλευτική δράση. Τούτο θα πρέπει να προστεθεί σε μελλοντική αναθεώρηση του Συντάγματος. Δηλαδή το ακαταδίωκτο θα πρέπει να αφορά μόνον εκείνες τις περιπτώσεις που αφορούν πράξεις ή παραλείψεις του βουλευτή που συνδέονται ευθέως με την πολιτική του δράση.

Το θεμελιώδες ζήτημα που απαιτεί οπωσδήποτε αναθεώρηση του Συντάγματος είναι οι ισχύουσες, σκανδαλωδώς ευνοϊκές, διατάξεις για την ποινική ευθύνη των υπουργών. Το άρθρο 86 του Συντάγματος, με απίθανες δικονομικές λεπτομέρειες, υπερβαίνει κατά πολύ τον σκοπό της προστασίας των υπουργών από συνεχόμενες μηνύσεις που θα τους εμπόδιζαν να ασκήσουν το έργο τους. Επιπλέον, η συν-παραπομπή των συμμετόχων στο ειδικό δικαστήριο μαζί με τα μέλη της κυβέρνησης, και όχι στα τακτικά ποινικά δικαστήρια, έρχεται σε σύγκρουση με το δικαίωμα στη δίκαιη δίκη, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Μόνη διέξοδος θα ήταν μια αναθεωρημένη λιτή διατύπωση, που θα όριζε ότι την ποινική δίωξη ασκεί η Εισαγγελία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το οποίο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της υπόθεσης, με όλες τις λεπτομέρειες να ορίζονται από τον σχετικό οργανικό νόμο.

πηγή: «Καθημερινή», 27/6/2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

**Νέες δραστηριότητες του Κέντρου
Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου –
Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη
Τσάτσου**

*Εξ αποστάσεως Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα
"Ευρωπαϊκό Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτική",
Συνεργασία Κέντρου Ευρωπαϊκού
Συνταγματικού Δικαίου με Πανεπιστήμιο
Λευκωσίας*

**Νέες δραστηριότητες του Κέντρου
Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου –
Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου**

**Εξ αποστάσεως Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα
"Ευρωπαϊκό Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτική",
Συνεργασία Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού
Δικαίου με Πανεπιστήμιο Λευκωσίας**

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου προχώρησε σε ακαδημαϊκή συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στο Ευρωπαϊκό Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτική, το οποίο προσφέρει τη διδασκαλία εξ αποστάσεως στην ελληνική ή και στην αγγλική γλώσσα.

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε κατόχους πτυχίων Νομικής, Πολιτικών Επιστημών ή/και Δημόσιας Διοίκησης, Διεθνών ή/και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Διεθνών Σχέσεων, καθώς και άλλων συναφών τίτλων σπουδών.

Σκοπός του Προγράμματος είναι να παράσχει τη δυνατότητα για δι-επιστημονική προσέγγιση, εμβάθυνση και εξειδίκευση στη γνωστική ενότητα που συγκροτείται από τα γνωστικά αντικείμενα/πεδία του Δημοσίου και του Ευρωπαϊκού Δικαίου, της Πολιτικής Θεωρίας, της Πολιτικής Επιστήμης, των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και άλλα αντικείμενα που εντάσσονται στο ευρύτερο πεδίο των Πολιτικών Επιστημών.

Η συστηματική, μεταπτυχιακού επιπέδου κατάρτιση στα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα μπορεί να αποτελέσει κρίσιμο εφόδιο για άτομα που στοχεύουν να εργαστούν σε πλήθος τομέων, οργανισμών και επαγγελμάτων. Ενδεικτικά, τα εφόδια που θα αποκομίζουν οι απόφοιτοι του Προγράμματος θα είναι χρήσιμα:

1. Σε ανώτερα ή κατώτερα στελέχη της Δημόσιας Υπηρεσίας και διαφόρων κρατικών ή ημι-κρατικών οργανισμών.
2. Σε στελέχη διεθνών οργανισμών, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης κ.λπ.
3. Σε στελέχη Μη-Κυβερνητικών Οργανισμών, διεθνούς ή εθνικής εμβέλειας.
4. Σε μέλη του διπλωματικού σώματος και σε άλλους εργαζομένους σε Πρεσβείες ή άλλες Υπηρεσίες και Οργανισμούς που ενεργοποιούνται στο πεδίο των διακρατικών σχέσεων.
5. Σε εκείνους που πρόκειται να ασκήσουν πρακτικά τη νομική επιστήμη, είτε ως δικηγόροι, είτε ως νομικοί

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

*Εξ αποστάσεως Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα
"Ευρωπαϊκό Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτική",
Συνεργασία Κέντρου Ευρωπαϊκού
Συνταγματικού Δικαίου με Πανεπιστήμιο
Λευκωσίας*

Εκδηλώσεις

- Βραβείο «Δημήτρης Τσάτσος», Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου, 18:30, Ρώμη

σύμβουλοι σε εταιρείες και σε δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς, ΜΚΟ, διεθνείς οργανισμούς κ.ο.κ., είτε ως δικαστές.

Γενικός στόχος του Προγράμματος είναι η ανάπτυξη του επιπέδου γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων των μεταπτυχιακών φοιτητών στα προαναφερθέντα γνωστικά αντικείμενα, με βασικό άξονα τη διεπιστημονική προσέγγιση και τη συνακόλουθη συνειδητοποίηση (α) του πολυδιάστατου χαρακτήρα των θεμάτων που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία και (β) της «υπεραξίας» που κομίζει η διεπιστημονικότητα και η μεθοδική, πολύπλευρη προσέγγιση των θεμάτων.

Πυλώνα της εκπαιδευτικής προσέγγισης αποτελεί ο συνδυασμός της θεωρητικής με την πρακτική διάσταση των ζητημάτων που ανακύπτουν στη γνωστική ενότητα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Θεωρίας και η ανάπτυξη της ικανότητας για θεωρητικά στέρεη αλλά και πρακτικά αποτελεσματική αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών.

Από τη σκοπιά των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ευρωπαϊκή διάσταση των ζητημάτων και στη διασύνδεσή τους με τις προκλήσεις, τις αδυναμίες αλλά και την προοπτική της ευρωπαϊκής πολιτικής, οικονομικής, πολιτιστικής και κοινωνικής «ολοκλήρωσης» (European integration).

Εκδηλώσεις

- Βραβείο «Δημήτρης Τσάτσος», Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου και ώρα 18:30 στην Πρεσβεία της Ελλάδος στη Ρώμη

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου και το Dimitris-Tsatsos-Institut für Europäische Verfassungswissenschaften (Πανεπιστήμιο Hagen - Γερμανία), έχουν θεσμοθετήσει

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- Βραβείο «Δημήτρης Τσάτσος», Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου, 18:30, Ρώμη

Νέες Εκδόσεις

- Α-Ι. Δ. Μεταξά (επιμ.), Πολιτική Επιστήμη. Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση της Πολιτικής Πράξης, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και εκδόσεις Σιδέρη, 2016.

από το 2012 το **Βραβείο «Δημήτρης Τσάτσος»**, που απονέμεται σε εξέχουσες προσωπικότητες με ιδιαίτερη προσφορά στο πεδίο των Ευρωπαϊκών Συνταγματικών Επιστημών.

Το βραβείο απονεμήθηκε για πρώτη φορά στην Αθήνα, στον Καθηγητή Βασίλειο Σκουρή, Πρόεδρο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για δεύτερη φορά στη Γερμανία στον Καθηγητή Íñigo Méndez de Vigo y Montojo, Υπουργό Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ισπανίας.

Το βραβείο θα απονεμηθεί φέτος στον πρώην Πρόεδρο της Ιταλικής Δημοκρατίας, Γερουσιαστή **Giorgio Napolitano**.

Νέες Εκδόσεις

- Α-Ι. Δ. Μεταξά (επιμ.), Πολιτική Επιστήμη. Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση της Πολιτικής Πράξης, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και εκδόσεις Σιδέρη, 2016.

Ένα δεκάτομο συλλογικό έργο με τίτλο «Πολιτική Επιστήμη. Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση της Πολιτικής Πράξης» και το οποίο στεγάζεται στις Σειρές του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου μόλις κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις Ι. Σιδέρη.

Σχεδιασμένο από τον Καθηγητή Ιωάννη Μεταξά, Μέλος της Académie Européenne Interdisciplinaire des Sciences (Fondation de la Maison des Sciences de l'Homme) περιλαμβάνει εργασίες γραμμένες από Πολιτικούς Επιστήμονες αλλά και ευρύτερα από μελετητές των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών. Ιδίως από εκείνους που με τα γραπτά τους έχουν αποδώσει τη σημασία που απαιτείται στα πολιτικά φαινόμενα.

Το έργο αυτό απευθύνεται σε όλες και σε όλους τους πολίτες και ιδιαίτερα σ' εκείνες και σ' εκείνους που διακατέχονται από ανήσυχη διάθεση για όσα πράγματι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Νέες Εκδόσεις

- *A-I. Δ. Μεταξά (επιμ.)*, Πολιτική Επιστήμη. Διακλαδική και Συγχρονική Διερεύνηση της Πολιτικής Πράξης, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και εκδόσεις Σιδέρη, 2016.
- *Κ. Χρυσόγονος*, Πολιτειολογία. Το κράτος ως μορφή οργάνωσης των ανθρώπινων κοινωνιών, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα 2016, 271 σελ.

τυπικά ή άτυπα συμβαίνουν τόσο στους ορατούς όσο και στους αθέατους «χώρους» και «τόπους» της εξουσίας. Σε όσους και σε όσες διερωτώνται πάνω στο τι επικαθορίζει ή και υποκαθορίζει την πολιτική ζωή. Και προφανώς τίθεται στη χρήση και στην κρίση των φοιτητών, των Πολιτικών, αλλά και των Κοινωνικών Επιστημών γενικότερα.

Τα περιεχόμενα του έργου κατά τόμο και κατά κλάδο έχουν ως εξής:

- I. Προϋποθετικοί Όροι – Επιστημονικές Προδιαγραφές και Ερευνητικές Εγγυήσεις
- II. Πολιτική Ψυχολογία – Προκαθορισμοί και Επικαθορισμοί της Πολιτικής Συμπεριφοράς
- III. Πολιτική Επικοινωνία – Κριτικός και Κατεξουσιαστικός Λόγος
- IV. Πολιτική Κοινωνιολογία – Κοινωνική Εκπροσώπηση και Πολιτική Συμμετοχή
- V. Πολιτικοί Θεσμοί – Δομές και Λειτουργίες
- VI. Συγκριτική Πολιτική – Συγκλίσεις και Αποκλίσεις
- VII. Διεθνείς Σχέσεις – Συσχετισμοί και Διεξαρτήσεις
- VIII. Πολιτική Θεωρία – Αξιακές Επιλογές και Προσδοκίες
- IX. Πολιτική Μεθοδολογία – Οριοθετήσεις και Απεγκλωβισμοί
- X. Organum – Α. Διακλαδικό Ορολογικό Ευρετήριο, Β. Αναλυτική θεματική παράθεση των τόμων I – IX.

Σε κάθε Τόμο, ένα εκτεταμένο Εισαγωγικό Κείμενο του διευθυντή της έκδοσης πληροφορεί τον αναγνώστη για το σχετικώς καθιερωμένο περιεχόμενο του συγκεκριμένου Κλάδου (ορισμοί, διαχρονική θεματική, επίκαιρα ζητήματα), ενώ οι βιβλιογραφικοί και ορολογικοί πίνακες του κάθε Τόμου παρέχουν μια συγκεντρωτική εικόνα των βασικών πηγών, αλλά και των εννοιολογήσεων με τις οποίες εργάζεται η σύγχρονη Πολιτική Επιστήμη.

Κάθε τόμος έχει τη δική του, σχετική πάντα, θεματική αυτοτέλεια, με την υπογράμμιση ότι οι Τόμοι I & X «συνοδεύουν» όλους τους άλλους. Ιδιαίτερα στον Τόμο I προτείνονται ορισμένες γνωσιολογικές προϋποθέσεις τις οποίες ο αναγνώστης καλείται, αν το κρίνει σκόπιμο, να ακολουθήσει. Αλλά και να τις υποβάλει σε κριτική. Και, συμφωνώντας ή διαφωνώντας, να συγκροτήσει το δικό του αντιληπτικό σχήμα συζήτησης με το όλο έργο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Νέες Εκδόσεις

- *Κ. Χρυσόγονος, Πολιτειολογία. Το κράτος ως μορφή οργάνωσης των ανθρώπινων κοινωνιών, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα 2016, 271 σελ.*

- *Κ. Χρυσόγονος, Πολιτειολογία. Το κράτος ως μορφή οργάνωσης των ανθρώπινων κοινωνιών, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα 2016, 271 σελ.*

Το κράτος δεν συνιστά ούτε τη μοναδική, ούτε την πιο μακρόχρονη ιστορική μορφή οργάνωσης της κοινωνικής συμβίωσης των ανθρώπων και το μέλλον του δεν είναι κατ' ανάγκη ταυτισμένο με το μέλλον της ανθρωπότητας. Το τελικό ερώτημα της πολιτειολογίας είναι η αξιολόγηση της φύσης του κράτους ως ιστορικού φαινομένου και, υπό το πρίσμα αυτό, της μελλοντικής προοπτικής του. Με άλλες λέξεις, η πολιτειολογία οφείλει να αντιμετωπίσει ζητήματα όπως: Γιατί δημιουργήθηκε το κράτος; Ποια ήταν τα κυριότερα στάδια της εξέλιξής του; Γιατί επικράτησε σε ολόκληρη την υφήλιο ως μορφή οργάνωσης της κοινωνικής συμβίωσης των ανθρώπων; Ποιες είναι οι πιθανότητες επιβίωσης και/ή μετασχηματισμού του;

Αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την έρευνα της διαχρονικής εξέλιξης του κρατικού φαινομένου είναι η έρευνα της αντίστοιχης εξέλιξης των πολιτευμάτων. Η πολιτειολογία οφείλει συνεπώς να ερευνήσει την πραγματική φύση των πολιτευμάτων και την ανταπόκρισή τους (ή μη) προς τις διακηρυγμένες αρχές τους (π.χ. πόσο δημοκρατική είναι η αστική-αντιπροσωπευτική δημοκρατία, πόσο εξυπηρετούσαν τον στόχο της αταξικής κοινωνίας τα καθεστώτα του «υπαρκτού σοσιαλισμού» κ.λπ.).

Το βιβλίο τούτο αποτελεί μια προσπάθεια απάντησης σε παρόμοια ερωτήματα.

[από τον οπισθόφυλλο του βιβλίου]